

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1913. 27. szám.

Budapest, július 6.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadója
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 korona

Félévre — — — 6 korona

Negyedévre — — 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.

Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Sikeres bizonyítékgyűjtés.

Egy bűneset.

A Hans Gross-féle Archivból.

A bizonyítékok beszerzése, valamint a bizonyítás fölépítése ennek a bűnügynek a feldolgozása alkalmával olyan részletesen és tanulságosan lett leírva, hogy a bűnesetet magyarrá átdolgozva közreadjuk annak daczára, hogy az külföldön — Ausztriában — történt. Ebből az esetből azt a tanulságot meríthetjük, hogy a kellő szakértelmmel és körültekintéssel *széles alapon* bevezetett nyomozás — melynek során a nyomozó közeg figyelmét a leglényegtelenebbnek látszó körülmény sem kerül el — ritkán eredménytelen.

*

1911. évi november hó 11-én, körülbelül d. u. 6 óra 45 perczkor, 50 lépésnyire a Heimschuh és Gross-Klein közötti utvonallal mellett, Grácztól délre mintegy 30 kilométernyire, vásárosok megtalálják Zitz Péter szatócs és sertéskereskedő hulláját.

Az illetékes csendőrsőn és községi elöljáróságnál történt följelentésre ugyanazon nap délelőttjén a vizsgálóbíró és a törvényszéki orvos a helyszínére érkeztek és ott a következőket tapasztalták:

A hulla hátán feküdt, mindkét kar és a bal láb oldalt kinyújtva, a jobb láb behajlítva. A hósapkával horított fej kissé hátraesett, a kalap a fej fölött a földön feküdt, a felsőtest rubázata az ing kivételével ki volt gombolva, a nadrág térdig sáros.

A nyakon egy mély, 17 cm. hosszú, vágott seb volt látható, melyben egy gráci kereskedő által kiállított számla feküdt. Az ezen számlán látható ujjlenyomatok arra engedtek következtetni, hogy a számla a tettes által a meggyilkolt mellzsebéből ki lett húzva, miközben a sebben megakadt.

A hulla egyébként még igen számos (összesen 40) szúrás volt észlelhető, melyek közül 12 a ruhán át a testet is elérte. Különösen a csipőn és a mell bal oldalán voltak mély szúrások.

A hulla zsebeiben értéktárgy nem találtatott.

A hulla környékének átvizsgálása alkalmával a következők állapították meg: Mintegy 300 lépésnyire dél-

keletre egy bokorban feküdt egy többrekeszű, üres levél-tárcza, ettől a helytől 50 lépésnyire pedig egy véres inggallér, mely nyilvánvalóan a tettesé lehetett, mert a meggyilkolt egyén gallérja a bullán volt. Ezen két hely között fekvő tócsa vize véres volt.

A boncolás során megállapítást nyert, hogy Zitz Péter a nyakon levő seb következtében elvérzett és hogy a tettes ezenkívül még két halálos sebet, — egyet a mell bal oldalán, egyet pedig a has tájékán, — ejtett.

Azon körülményből, hogy az utóbb említett seb a csipőcsontot is átlukasztotta, továbbá a nyakon levő seb súlyos voltából arra lehetett következtetni, hogy a tettes egy erős kés használata mellett, rendkívüli durvasággal és erővel járhatott el és hogy a nyakvágás közben a meggyilkolt egyén fejét hátra feszítette.

Időközben a csendőrség a következőket állapította meg:

Zitz november 9-én Saggauból egyfogatu kocsiján Grácza indult sertésceket vásárolni; november 11-en ló és kocsis egyedül tért baza; indokolt volt tehát az a föltevés, hogy Zitznél meggyilkolása alkalmával mintegy 1000—2000 korona készpénz lehetett.

Zitz Péter a gyilkosság napjáig rendes gráci kirándulásai alkalmával visszafelé való útját mindig megszokottakkal tette meg, mert az éjszakát mindig egy utközbe eső koresmában töltötte, ami most nem történt.

Fel kellett tehát tételezni, hogy Zitz olyan kísérrőre akadt, ki az éjjeli utazásra rábeszélte és azután kirabolta.

Két csendőr megbízott, hogy egy rendelkezésre hoztatott gépkocsin Gráczig kövessék Zitz Péter útját és minden utközben levő helységben, különösen pedig koresmákban nyomozzanak az után, hogy Zitz nem-e tért oda be, hogy volt-e kísérrője, ha igen, ki volt az és hogy Gráciban az ottani rendőrséggel egyetemben folytassák a nyomozást.

Ezen nyomozások eredménye meglepő volt. A járőr St.-Margareten község egy koresmájában megtudta, hogy Zitz Péter november 10-én körülbelül d. u. 12 óra tájt kocsijával oda érkezett. Kíséretében láttak egy körülbelül 30 év körüli, paraszti kinézésű férfit, akinek sebes volt a bal állkapcsa. Zitz ebben a vendéglőben vacsorázott és kísérrőjével együtt körülbelül 1/2 10 órakor Leibnitz-felé eltávozott.

Hegedűt, harmonikát, tárogatót,

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA
STOWASSER J.

és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.
os. és kir. udvari és hűdsereg szállító, a Rákóczi Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyár: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becsorólása. — Árjegyzék minden hangszerből külön kúldetik.

A vendéglősnének azon kérdésére, hogy szokása ellenére miért nem marad ott éjjelre, azt felelte, hogy ma nem utazik egyedül.

Közvetlenül Zitz előtt egy henteslegény hajtott el a kocsmá udvarából.

A grácsi rendőrhatalóság értesítése után a csendőrök visszatértek a helyszínére és a nyomozást ott folytatták. Elsősorban azt a henteslegényt nyomozták ki, ki a kocsmárosné bemondása szerint Zitz előtt indult el a kocsmából. Az illető a kocsmárosné bemondásával egybehangzóan nyilatkozott és hozzátette, hogy az általa is hasonlóan leírt férfi őt az előrehajtásra felszólította és ezt azzal indokolta, hogy akkor Zitz leve is jobban fog szaladni.

Kaindorfig még látta a mögötte haladó kocszi lámpáit, azután már nem.

A nyomozás most már olyan egyének után indult meg, kiknek ezzel a henteslegénnyel, valamint Zitz Péter kocsijával találkozniok kellett. A nyomozás nem volt hiábavaló, mert Gross-Kleinban akadt egy kereskedő, ki reggel három óra körül találkozott Zitz kocsijával, de a kocszi lakján csak egy személyt vett észre. Reggel 12 órakor Zitz kocsiját még két kocsis is látta, de akkor már nem ült senki a bakon, mit ők úgy magyaráztak, hogy Zitz bent a kocsiiban alszik.

A helyszínétől mintegy 200 lépésnyire lakó kőfaragó neje reggel három óra körül kétszer egymásután hosszúra nyújtott, jajgatásszerű oh! kiáltást hallott.

Igazolt volt tehát az a feltétele, hogy Zitz Péter kísérelje a gyilkos és hogy a jól előkészített ruhagyilkosság reggel 3 és 1/4 óra között történt.

Gráciban már november 11-én fontos körülmények nyertek megállapítást. Itt ugyanis egy kocsmában szintén látták a meggyilkoltat és kísérelőjét, ki Zitz Péter kivánságára egy asszonynak segített egy zsák lisztet a kocsiából kiemelni és a közeli villamos-megállóhoz vinni.

Aliból a célból, hogy ennek az asszonynak a kiléte megállapíttassék, két csendőr egy rendelkezésre álló gépkocsin Sagganba ment, hogy ott Zitz rokonságánál megtalálja, kinek számára vitte magával a lisztet?

Ez a mellékesnek látszó körülmény a tettes kilétének megállapítására döntő befolyással volt.

Az asszony nevének és címének kinyomozása után a csendőrök ismét Grácba utaztak vissza és az asszonytól itt (éjjel 12 órakor) a következőket tudták meg: Zitz neki a liszt szállítást jelezte volt; miután a zsákot egyedül nem bírta a kocsiról leemelni, Zitz egy embert adott melléje, kiben ő tájszólásos kiejtésű következtében azonnal egy földit ismert meg, ki arra a kérdésére, hogy hogyan hívják, azt felelte, hogy a neve K. és hogy S.-ből való. Ez az asszony a férfit épen úgy írta le, mint a többi kihallgatott egyén, a jobb állon volt sebhelyre ő is emlékezett.

Megindult már most a nyomozás az ilyen nevű egyé-

nek után. Kettő jó hírnevű és azonnal igazolt alibijük következtében nem jöhetett tekintetbe. Egy harmadik, büntetett előéletű, kérdéses időben büntetését ülte egy fogházban. A gyanu végül egy 33 éves, nős segédmunkásra, K. József-re irányult, ki S.-ben lakott. A személyleírás pontosan ráillett és a kérdéses sebhely is ott volt a jobb állkapcsán.

K. lakhelyén megállapítást nyert, hogy november 9-én del előtt elhagyta lakását és hogy csak november 11-én este érkezett vissza, állítólag vonattal Gráczból.

November 13-án reggel K. azt a kötényt, melyet elindulásakor hordott, szalmazsákja alól kihuzta és több zsebkendővel együtt kimosta.

Bőven gyanúkok alapján a nyomozó járőr K.-t elfogta és az egyidejűleg foganatosított házkutatás alkalmával egy kötényt, három zsebkendőt és egy kabátot talált, melyeken elmosódott vérvomok voltak láthatók. A puczból előkerült egy pár csizma is, melynek talpszögét K. fogóval kihuzta.

K. természetesen Zitz meggyilkolását tagadva, az alábbiakat vallotta: November 9-én munkát keresendő Grácba utazott, de ez alkalommal Zitzel, kit személyesen ismer, nem találkozott. Grácsi tartózkodását, különösen pedig azt, hogy november 10-től 11-re menő éjjelen Gráciban volt, H. kocsmárossal tudja igazolni. Az előtalált ruhadarabokat nem mossa ki, azokon nem lehetnek vérvomok; az állkapcsán levő sebet úgy szerezte, hogy egy bokorba esett, mely alkalommal egy régi kelestől származó heg felszakadt. Azt a körülményt, hogy nála egy új inggallér és egy új ingmell találtatott, azzal igazolja, hogy ezeket Gráciban vette, mert a régi gallérja és ingmelle éjjelezés alkalmával annyira összegyűrődött, hogy azokat el kellett dobnia.

A csendőrség K.-t a bíróságnak adta át, de ott történt kihallgatásakor is ezen vallomása mellett maradt.

November hó 16-án K. lakásán a csendőrség még egy házkutatást tartott. Ez alkalommal nevezetnek neje a helyszínen talált gallért határozottan mint férje tulajdonából származót ismerte fel és ezt az állítását azzal indokolta, hogy a fehérneműt sajátkezűleg mossa és így minden darabot pontosan ismer.

A prészáz átkutatása alkalmával egy nadrág és egy mellény került napvilágra, melyek nedves állapotban lettek a földbe ásva. Egy a prészázban a földbe vert fűszövek mögött a kutató járőr egy cigarettadobozt talált, mely 1180 korona készpénzt tartalmazott. K. írásai közül egy adományokat gyűjtő ív is előkerült, melylyel 1911. évi augusztus hó 16-án több környékbeli községben a kerületi előjáróság hamisított engedélyével tűzkárosultak javára adományokat gyűjtöttek. Ez az ív azért bírt különös fontossággal, mert annak tulajdonosa az alatt a súlyos gyanu alatt állott, hogy 1911. évi augusztus hó 17-én Musger György szolgától 365 koronát rabolt el.

Ha fáj a feje ne tévóvázék, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migrain és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógyszertárban.

Kézírt Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Beretvás-pastillát

József Ferencz főherceg Kratochwil őrnagygal Nagy Zsigmond festőművész műtermében, a hol festészeti tanulmányokat folytat.

Az erre vonatkozó feljelentés a következő eseményen alapszik:

Musger György 1911. évi augusztus hó 17-én azzal a szándékkal indult el Fölschach községből, hogy tehenet vásároljon. Délután 4 órakor egy előtte ismeretlen férfival találkozott, kit üzleti tervébe beavatott és a ki azután csatlakozott is hozzá.

Heimschub községben Musger egy ottani birtokossal egy tehen vételére ügyében alkudozásba boesátkozott és már úgy volt, hogy az árban megegyeznek, midőn az ismeretlen férfi azt sugta Musgernek, hogy a tehen beteg, ne vegye meg.

Az akkor még ismeretlen férfi tervszerűen átgondolt eljárását az ezt követő események magyarázzák csak meg.

Ezek után az idegen Musgert óriási kerülökkel Klein községbe vezette, hová este 10 órakor érkezett meg. Itt 40 fillérért kenyeret vásároltak és azt útközben elfogyasztották. Ez alkalommal Musger megfigyelte, hogy kísérlőjénél egy igen nagy zsebke van.

Utjuk folytatása közben az idegen kissé hátra maradt és egyszerre csak jobb karjával hátulról hirtelen átkarolta Musger nyakát és ennek fejét hátrafelé saját mellére szorította. Az ismeretlen olyan erővel préselte Musger nyakát magához, hogy annak majd elállt a lélekzete. Az idegen most bal kezével Musger jobb belső kabátzsebébe nyúlt, melyet az jobb karjával magához szorítva, amennyire lehetett, megvédeni igyekezett, úgy hogy a támadó az abban volt tárczát hamarosan nem tudta kibuzni. Így küzdött rövid ideig a két férfi egymással, míg az idegannek sikerült Musgert az útszéli árokba dobni.

Musger itt a hátára esett, mire az idegen rádobta magát és ismét ki akarta rántani zsebéből a levéltárczát, de Musger azt olyan erősen tartotta, hogy az ismét nem jutott célhoz. Ekkor az idegen hirtelen elkiáltotta magát: „Ma nem adod ide, megöllek”. Miután Musger tudta, hogy kés van az idegennél és az eddig történetek alapján attól félt, hogy meg fogja gyilkolni, ellenkezéssel felhagyott, mire az ismeretlen a tárczát a zsebből kirántva, felugrott és Klein község irányában elszaladt.

Musger utána kiabált, hogy pénzének legalább egy részét adja vissza, mire az idegen megállt és bátrafordulva, azzal a fenyegetéssel, hogy megöli, ha nem hallgat, annyira megfélemlítette Musgert, hogy az már mocszanni sem mert.

Az elrablott tárczában 365 korona volt.

A Musger följelentésére bevezetett nyomozás csak azt eredményezte, hogy a tettes egy férfival azonos, ki egy nappal előbb humisított gyűjtőivel a környéken tűzkárosultak részére adományokat gyűjtögetett, ezen férfi kilétét megállapítani azonban nem sikerült.

A Zitz-ügyben nyomozó vizsgálóbíró a Musger ügynek fõnt ismertetett megállapít sainak kézhezvétele után Musger és mindazon egyének beidézése iránt intézkedett, kik a meggyilkolt Zitz kísérlőivel találkoztak. Az utóbb említett egyének a vizsgálati fogságban levő K.-ban határozottan fölismerték azt az egyént, kit Zitz kísérlésében megfigyelni alkalmuk volt, kiemelték azonban, hogy a letartóztatott állkapcsan abban az időben a melyben velük beszélt, nem a most látható seb, hanem csak egy heg volt észrevehető, K.-nak be kellett ismernie, hogy október vége felé orvosilag fölnyitottott nyakán egy kelést, a beidézett egyének egyéb valománsait azonban valótlanknak jelenti.

Ezek után a vizsgálóbíró szembesítette K.-t Musgerrel, kinek már előbb K. megfigyelésére alkalmat adtak. Egyszerre megmutatták K.-nak a házkutatás alkalmával nála elásva talált ruhadarabokat és a cigarettadobozt. Ezen bizonyítékok súlya alatt K. összetört; reszketés fogta el és nyögve a földre zubant. Mikor magához tért, beismerte úgy a Zitz meggyilkolását, mint a Musger kárára elkövetett rablást is. Ezen később is fenntartott vallomásában K. megerősítette a Musger által előadott tényállást, a Zitz-féle esetet pedig nagyjában az alábbiak szerint adta elő.

K. az előtte ismeretes Zitzel találkozáva, annak kísérlőnek ajánlkozott és az esti órákban ő hajtotta a kocsit is, miközben Zitz a kocsiban aludt. Egy átmenekedéshez érve fölkelte Zitzet, hogy őt leszáll sra birja. Miután egy darabig egymás mellett baladtak, K. hátulról hirtelen átkarolta áldozatát és annak tárczája után nyúlt. Zitz védekezett, erre K. előrántotta kését és azt vaktában Zitz testébe döfte, végül pedig átvágta a torkát és a tárcát elvette tőle. A gyilkosság után kivette a tárczából a pénzt és az üres tárczát valamint véres inggallérját eldobta. Azután megmosakodott egy tócsában, a vasutállomásra sietett és az első reggeli vonattal Grácba utazott, honnan csak november 11-én este tért haza.

Miután elébe tárták azt a körülményt, hogy elég ideje és alkalma lett volna a kocsiban alvó Zitztól a tárcát elvenni, K. kénytelen volt gyilkossági szándékát beismerni, mert tettének tanuját, ki őt jól ismerte, el kellett tennie láb alól.

(Folyt. köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

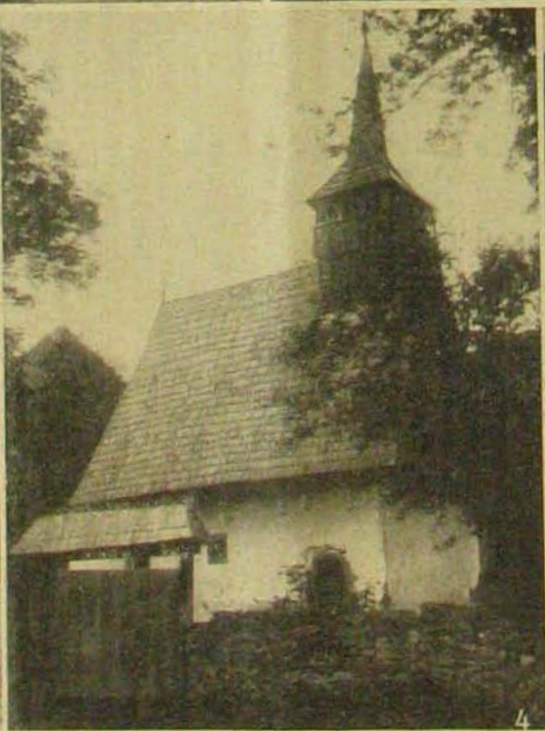
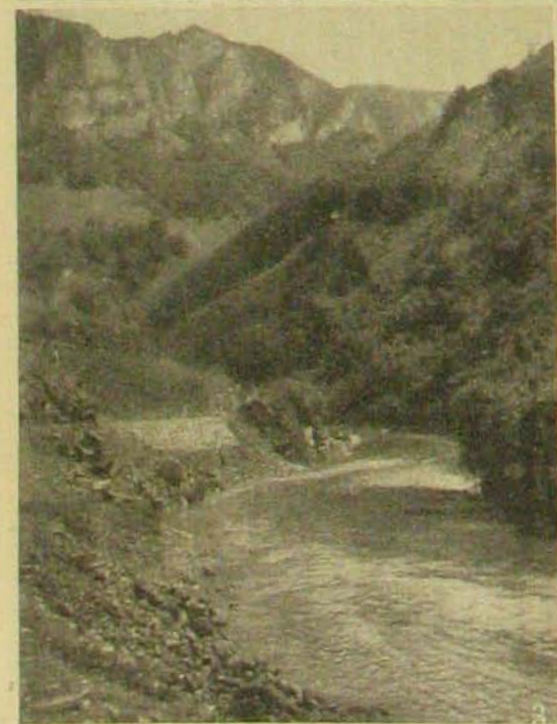
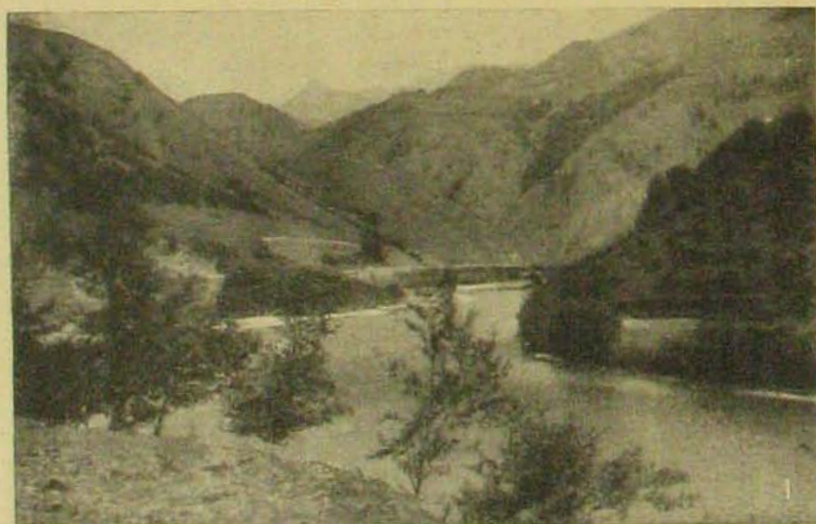
Az egészséges otthon.

Ismeretes, hogy az ember 70 m³-es térben órákig is ellehet a rosszullétnek legkisebb tünete nélkül. Ennek oka a természetes szellőzés, a mely a hőmérsékleti és légnyomási különbségek következtében az ablakréseken, ajtókon, padlón, falakon, kályhákön át megy végbe. Pettenkofer kísérletei szerint 18° C hőkülönbségnél egy

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNEL
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

1. Részlet Borév tájáról. — 2. Aranyosbánya a bányaheggyel — 3. A bedeltői hegyekről. — 4. A nagylupsai kolostor-templom. — 5. A Búvó patak tája.

A Torda-abrúdbányai új vasútvonatról.

75 m³-es szoba levegője ezeken az utakon egy óra alatt teljesen felújul, 20° különbségnél már 95 m³, 4° különbségnél csak 32 m³ a légcseré. Mérsékelt szél 1 m³-re 8 kg, orkán 200 kg nyomást is gyakorolhat és a belső és külső levegő ezen nyomáskülönbségei rendkívül meggyorsítják a légcserét. Télen és szeles időben tehát gyorsabb a természetes szellőzés, mint nyáron és szélsőséges időben, úgyesszintén magasabban fekvő és száraz szeléseknek kitett házakban gyorsabb, mint az alacsonyan és különösen nedves helyeken fekvőkben; függ azután még a külső falak nagyságától és számától, nemkülönben a szomszéd házak helyiségeinek hőmérsékletétől. Nagy hőmérsékleti különbségeknél a közfalakon az egyik ház romlott levegője könnyen átiszvárogat a másikba, hasonlóan megronthatja az alsó helyiségek levegője a felsőket különösen, ha a padlók alját száraz, likacsos anyagokkal töltjük ki. Hátráltatja a természetes szellőzést az olajfestékes bevonat, a tapéta, a miért is ezeket iskolákban, munkatermekben tisztaságuk ellenére sem tanácsos alkalmazni.

A hol a természetes szellőzés elegendő friss levegőt nem szolgáltat, ott a mesterségeseket kell segítségül vennünk.

A mesterséges szellőzésnél a jó levegő bevezetésére és a rossz eltávolítására a falakba készített külön nyílásokat használunk, a melyeken át a levegő áramlását hőmérsékleti különbségek, a szél szívó hatása vagy gépek idézik elő. E nyílások úgy helyezendők el, hogy a betóduló levegő bennünk a hideg vagy a légvonal érzetét ne keltse; e célból a levegőt úgy vezetik be, hogy az a kályha mentén legyen kénytelen felszállani és felmelegedni, hogy azután a mennyezeten lehülve alászálljon és belelegeztessék. Ha ez nem lehetséges, akkor a friss levegőt mindig a fejünk felett fekvő helyen vezetjük a szobába.

A kivezetés végett régebben a kályha füstcsöveinek egyik könyöknél meghosszabbított részébe vagy a kéménybe nyílást vágtak. Ezek azonban igen kevés levegőt szívtak ki, a miért is helyettük a füstkéményektől független, de felmelegedés céljából közvetlen mellettük vezetett szellőző kéményekbe vágának nyílásokat, még pedig kettőt, az alsót téli, a felsőt nyári használatra; szellőző hatásuk különösen télen, mikor a belső és külső levegő hőmérséklete közt nagy a különbség, igen érelyes, nyáron azonban gáz- vagy petroleumlámpával kell őket felmelegíteni.

Nagy épületekben az összes helyiségek romlott levegőjét a padláson vagy a pinczében fekvő sknába vezetik, a honnan fűtött kéményeken át a szabadba jut; ezt a rendszert központi szellőzésnek nevezik.

Úgy a nyári, mint a központi aknák fűtése költséges, azért a szellőzésre mechanikus szerkezeteket használnak, a melyek a szél szívó vagy nyomó hatásával működnek. A szívó (aspirator) a kémény nyílásába illesztett bádogcső, a melynek nyílt, tölcésrészalakú kitérő nyílását szélvitorla mindig a szél irányába fordítja; a tölcésrész mellett elhaladó szél légritkulást idéz elő a csőben és e ritkulás, szívólag hat a kémény, illetve a szoba levegőjére. Éppen ilyen, de ellenkező irányú vitorlával van ellátva a sűrítő (pnopulsor): ebbe a szél friss levegőt nyom, a mely fokozottabb mértékben a szobába tudul.

Hatás tekintetében messze felülmúlják ezeket a ventilátorok: ezek küllőiken fémlapokat viselő, gőzgéppel vagy villamos motorral hajtott kerekek, a melyek óriási

légmennyiséget hajtanak a szobába vagy szívnak ki belőle.

A mesterséges szellőzőkhöz számíthatjuk a kálybát is, mert a szoba levegőjét a kéményen át elvezeti.

A lakosztályok fűtésénél számításba veendő a tüzelő anyag hőfejlesztése, a kívánt hőmérséklet, a külső levegő hőfoka és nedvessége, továbbá a falak, ajtók, ablakok, padló és mennyezet hővezetősége. Ha kalórián azt a hőmennyiséget értjük, a mely 1 kg 0° C vizet egy fokkal felmelegít, akkor 1 kg száraz fa 3600, faszén 7200, kőszén 7000, barnaszén 4300—5300, koksz 7000, világító gáz 11,800 hőegységet ad; e hőmennyiségnek általában csak $\frac{1}{3}$ részét tudjuk a fűtőkészülékekben értékesíteni. A falak vezetőképessége révén elvesző hőmennyiség annál nagyobb, minél nagyobb a fal területe és a belső és külső levegő hőfoka közt a különbség; vastag fal kevesebb hőt vezet el, mint a vékony, legkevesebbet a rossz vezető légréteget tartalmazó mennyezet és padozat, legtöbbet az ablak. Vaskályha kétszer annyi hőt ad a környezetnek az égő anyag termelt hőjéből, mint az ugyanakkora felületű agyagkályha.

A fűtőszervezetek helyi és központi fűtők: azokhoz a kandallók és kálybák tartoznak, ezek a lég-, víz- és gázfűtés.

A kandallók sugárzó hője csak azokat a tárgyakat melegíti fel, a melyekbe ütközik, a közbeeső levegőt pedig melegtétlenül hagyja úgy, hogy a szoba hőmérséklete nem lesz egyenletes; a kifejlődő hő igen nagy része a kéményen át elillan, a miért is a fűtés ez a módja nem gazdaságos.

A kályhák zárt tüzfénékkal ellátott szerkezetek és vagy felülről lefelé égnek, vagy állandó tüztérrel bírnak; azokhoz tartoznak a Meidinger-féle, ezekhez a 'töltő kályhák. Valamennyi közt a legkellemesebb és legöngyentesebb meleget adja az agyagkályha.

A központi fűtésnél a melegvivő anyag a levegő, víz vagy gőz. A levegőfűtés olcsó és könnyen kezelhető, hátránya, hogy a meleg levegő messzire nem vezethető és gyorsan lehül. A vízfűtésnél 100—140—200° C vizet hajtanak csöveken át a szobába, a gőzfűtésnél a gőz gyorsan és erősen fűt és vízszintes irányban messze vezethető. Ez a fűtés a legolcsóbb, a légfűtés 10, a kályhafűtés 30—40%-kal drágább.

A modern lakásból ne hiányozzék a fürdőszoba, mert testi egészségünk és jólétünk egyik tényezője a fürdés. Tudták ezt már a régiek is; a vallásalapítók rituális fürdőket rendeltek el, Olasz- és Görögországban nagy-szerű fürdők romjait találjuk ma is, Konstantin idejében Rómában 800-nál több közfürdő volt, a melyekbe a lágy, a felbőr minőségére jóhatású vizet messze vidékről vezették. Főcélja a fürdésnek a test tisztaságát és egészségét szolgálni.

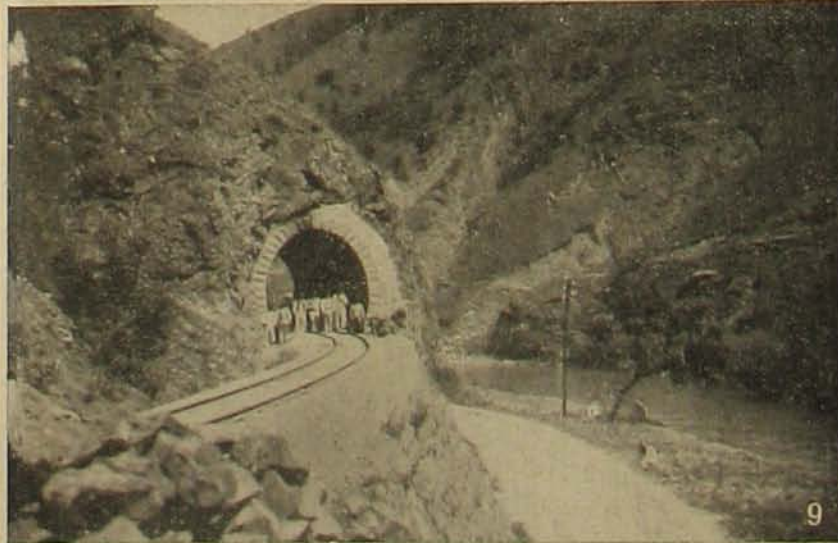
Testünkön közel két millió verejtékmirigy és számtalan zsírmirigy szüntelen elhasznált anyagokat izzad ki; ezek a felhám elhált, kiszáradt részeivel egy bakteriumokban dúl réteget képeznek, a melyet a levegő nem járhat át és a mely bőrzésünket tompítja, a mirigyek kivezető csatornáit bedugja és a bőrt funkciójában akadályozza. Az így keletkező bőrbajok megelőzője a fürdés: hatásával szabályozódik a vérkeringés, erősül a szív, élénkül a kiválasztó szervek, vese, máj működése, a légzőszervek több szén-savat és vizgőzt lehelnek ki, az oxigénfogyasztás nő. De erkölcsi haszna is van a fürdésnek; a test tisztaságával nem fér meg a lakás, a ruházatot szennye és hogy a tisztaság iránt érzékkel bíró em-

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és közegegyártó
telepe: Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

legújtanossabban beszerezhetők összes betegápolási tárgyak, köztük: fogkezelők, m. kir. szab. Polgár-féle sűrítők, gummihiányok, összes francia övezetek, különlegességek, stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve csak megadándó, mely tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés beiktatása esetében 10% ártéves-ménya Csendőrségi Lapok olvasóinak.

6. A bedellői havasok Szolcsvárról nézve. — 7. Az Aranyos völgye Muncsei és Aranyosbánya között. — 8. Szoros Borév táján. — 9. Alagút Aranyoslouka mellett.

A Torda-abrudbányai új vasútvonalról.

ber erkölcsi érzések iránt is fogékonyabb, az mindennapi tapasztalat. Művelt emberek és népeknek a piszok, a szenny tűrhetetlen.

Fürdőszobánk a tisztaságtól ragyogjon, a kád anyaga cinkbádóg, réz vagy mázas agyag legyen, a fakád kerülendő, mert likacsaiha az esetleg fertőző szenny telep-szik, anyaga pedig hamar rothadásnak indul; falait majolika lapok, alját vízátthatlan (ciment) lapok fedjék, bogy róluk a lecsapódott vízpárák könnyen eltávolíthatók legyenek. Az a kis fürke, a mely fürdőszobául szolgál, nem sokkal öregbíti az épülő ház költségeit, az a szolgálat pedig, a melyet egészségünknek és ezzel együtt munkaképességünknek tesz, megbecsülhetetlen.

A butorizzattal szemben inkább esztetikai, mint higienikus követelményeket támasztunk, ne visszatetsző, seccessziós furcsaság, hanem nemes, egyszerű formaszép-ség legyen a jellemzője; ugyanez áll a falak festéséről, a képekről is: ríktő tarkaság, a vásári bódéból való képek, szobrok egy pillantásra elárulják a tulajdonos izlését, műveltségi fokát. Szőnyegek, ü önyök, takarókban mindig szép a magyar motívumokkal ékesített házi ipari termék, a nép érzése, gondolkodása, lelke talál azokban vonzó kifejezést.

A ház ablakait díszítse virág, terjesztői ezek a finom érzésnek, a gyengéd érzelmeknek, az udvarban virág-ültetvényt, lombos fát ne keressünk hiába: köztük a család a nap fáradalmait után üdülést, pihenőt találjon!

Csak tiszta, egészséges házban honolhat a meglege-dettsé, a béke, a valódi boldogság!

KÉPEINKHEZ.

Kittintetett csendőraltiszt.

Novák István járásörmester, kunszentmiklósi járás-parancsnoknak, hosszú és kitűnő szolgálatai elismeré-

Novák István járásörmester.

sével Legfelsőbb helyről nyert koronás ezüst érdemkereszt-tel való feldíszítése I. évi május hó 27-én, a budapesti

csendőrlaktanyában, a szokásos ünnepség keretében tör-tént meg. Kiss László alezredes, csendőrkörületi parancs-nokhelyettes tartalmas beszédben ismertette és móltatta a kitüntetett érdemeit, majd mellére tűzvé az érdem-keresztet, a díszszakasz tisztelgő elvonulása után az ünnepély véget ért.

A kittintetett altiszt arcképét bemutatjuk.

*

A művészet-kedvelő főherczeg.

Általános szokás a magasabb körökben, hogy úgy a nők mint a férfiak bizonyos ipari vagy művészeti fog-lalkozás elsajátításával igyekeznek maguknak kellemes időtöltést és szórakozást szerezni. József Ferencz főher-czeg Ő Fensége, mint képeink egyike mutatja, a többek közt a festészetnek is hódol és hogy ebbeli képesítését folyton fejleszse és tökéletesítse, gyakran megjelen Nagy Zsigmond festőművész műtermében s ott a művész vezető-se és irányítása mellett folytatja festészeti tanulmányait.

*

Képek a Torda—abradbányai új vasutvonalról.

Vasuti hálózatunk évről-évre folyton fejlődik és sza-porodik. A technika haladása folytán újabb és újabb területeket hódít el vasuti közlekedésünk terjeszkedése olyan helyeken is, a hol még néhány évtizeddel ezelőtt is mesébe illő képzelődésnek látszhatott a vasutépítés. Ma már nemcsak a sík területeken, hol kevés az aka-dály, hanem a meredek és szakadékokkal és vízmosá-sokkal átszaggatott hegyek oldalain is, sok helyen szédítő magasságban, vasutvonalak kígyóznak végig. S hogy a változatosság még teljesebb legyen, a meg nem kerülhető szirtek alját alagutak járják keresztül-ka-sul, a melyekben a prűsszögre robogó vonat, mintha bujósckát játszana velünk, egy hosszú fűttenítés után eltűnik s pár perc múlva már a hegy másik oldalán vesszük észre az előtűnő vonatnak gomolygó füstfellegét.

Ilyen vadregényes tájakon vezet keresztül a Torda—abradbányai vasutvonal is. E vasut egyes részeiről valók azok a fényképfelvételek, a melyeket a jelen számunkban közölt képeken olvasóinknak bemutatunk.

HIREK.

Közrekerült szökevény. Lapunk legutóbbi számú-ban hirt adtunk volt arról, hogy Torma Sándor ócsai őrshe-li csendőr, ki Szabó Lidia őrsfőzőnőt június 21-én este agyonlőtte, megszökött, Torma csendőr, kit szerelmi féltékenysége tett gyilkossá, az őrsfőzőnőnek agyonlövése után Gyál-pusztá felé menekült, hol Szatmári István mezőőr kunyhójában meghalt, 22-én reggel pedig, midőn a mezőőr az aznap Ócsán tartott országos vásárra és egyuttal éjjeli vendégéről az őrsnek hirt adni elindult, a mezőőrnek négy korona értékű szűrét és három korona értékű téli kucsmáját magához véve, Kispestre gyalogolt, hol Torma Antal nevű rokonától polgári ruhát és tiz korona pénzt kért és kapott s azzal Budapestre, onnan pedig még aznap este illetőségi helyére, Somlóvásár-helyre utazott, hova 23-án reggel hat órakor érkezett meg. Somlóvásárhelyen, miután évéreit nem találta oti-hon, Albrecht Nándor nevű régi ismerőséhez ment, kinél délig elbeszélgetett és megebedett, ebéd után pedig két töltenynyel megtöltött ismétlőpisztolyát nadrágja korezába rejtve, a nébo-sbe lefeküdt és elaludt, hol délután négy órakor Nagy István csendőr cz. örmester és Kneisz Raffel

csendőrből állott devcserei őrsbeli járőr által elfogtatván, a m. kir. budapesti I. honvéd kerületi fogházba bezáratott.

Véres búcsu. Hideg Lajos csendőr cz. őrmester és Lóki János csendőrből állott sümegi őrsbeli járőrt június 22-én a zalamegyei Gógafán búcsu alkalmával egy nagyobb néptömeg megtámadta. Hideg csendőr cz. őrmestert ködobás által könnyen, Lóki csendőrt pedig készszerűséggel súlyosan megsebesítette. Hideg csendőr cz. őrmester a támadó tömeg ellen löfegyvert használt és azok közül Mari Andrászt halálosan megsebesítette.

Kérelem. Rapcsán István csendőr, ki Beszterczen állomásozik, kéri Szentmihályi Ignác csendőrt, ki vele ugyanott szolgált, hogy címét egy igen fontos ügyben közölje vele.

KÜLÖNFÉLÉK.

Pusztulnak a madarak. Évről-évre kevesbedik a madarak száma és ha ez általános jelenség is, mégis legérősebben Franciaországban mutatkozik. Még 1902-ben több európai állam nemzetközi egyezményben megállapodott a madarak védelme dolgában; a múlt év tavaszán a francia kormány bizottságot küldött ki, hogy állítsa össze a hasznos és a kártékony madarak listáját. A bizottság előadója Menegaux, a muzeum ornitológiai asszisztense, már elkészült jelentésével, a melyet legközelebb fog előterjeszteni. A jelentés rámutat arra, hogy a madarak pusztulása folytan tekintélyes kár éri az országot. Az utóbbi századok alatt 300—400 madárfaj veszett ki. Egyes fajok elpusztultak a nélkül, hogy okát lehet adni, talán mert a faj elöregedett. Mások a viszonyok változása következtében haltak el, ez a civilizáció eredménye, a mely nem kedvező a madarak fejlődésére. Az élő sörények, bokrok, sűrűk ugyanis, a melyek azelőtt menedéket nyújtottak a kisebb madaraknak, a hol táplálékukat is megtalálták, az intenzívebb mezőgazdasági kultúrával mindinkább eltűnnek. A világító-tornyok rengeteg vándorló madarat ölnek meg, a melyek fényűktől elvakulva, a vastag üvegfalra bálálva zúzzák magukat. Az ember is közreműködik a madarak pusztulásában, még pedig szervezett mészárlással. Azelőtt Amerikában millió és millió számra láthattak vándorgalambot. Annnyira pusztították őket, hogy már alig van belőle. Franciaországban sem kimélik a madarakat. Egyes vidéken pacsirtára vadásznak, másutt, a tenger mentén, a sirályra. A délvidéken lesből irtják a madarakat. Levelekből kunyhót építenek és a közeli fára akasztott kalitkába madarakat tesznek, a melyek hangjukkal odacsallják társaikat. Ezzel a módszerrel naponta könnyen lehet harmincz madarat is pusztítani: már most tessék gondolni, hogy sok faluban harmincz ilyen les is sorakozik a határon egymás mellett. Egyetlen falu tehát négy bónap alatt százezer madarat irtathat ki. A délvidéki francziák kedvelik a tengelicze és a pinta husát, sőt a szarkát is jóétvágygyal fogyasztják. A délvidéki vadászok még ezzel az eredménnyel sincsenek megelégedve és nemrégiben kongresszust tartottak, a melyen követelték, engedjék meg ismét, hogy a madarakat hálával, lépesvesszővel fogassák el. A mezőgazdaság, mondják, nem megy jól, az ember kénytelen másként segíteni magát. Ezek a gazdák nem tudják, hogy a madárra szükség van, hogy a bogarak és rágcsálók ellen védekezhessenek és hogy épp a madarak óvják meg szőlőiket a cochylis pusztításától. Menegaux a madarak védelmére szolgáló intéz-

kedések tekintetében hivatkozott Magyarországra és nálunk elért szép eredményre.

A szabadjegy. Az amerikai vasutak minden újságírónak, a ki igazolni tudja magát, ingyen utazást adnak. Ezt a körülményt akarta egy ágrólszakadt ember kihasználni; jegy nélkül szállott a kupéba és mikor a hivatalnok eléje járult, büszkén vágta ki a varázsigét: „Sajtó!” A kalauz persze igazolványt akar, mire a csavargó azzal vágta ki magát, hogy otthon felelte. „Nem mondhatná meg legalább, kérem, hogy melyik lapnak munkatársa?” udvariaskodott a kalauz. „A New-york Sun-é.” „Oh, ez nagyszerű — mondotta a kalauz — a szomszéd szakaszban ül az ön főszerkesztője, jöjjön oda, ott igazolhatja magát.” Szegény csavargó pácza került mostan, de mit volt tenni, követte a kalauzt, bár minden isében reszketett. Benyitottak a kupéba és ott szivarozgatott egy testes úr, kinek ingében mogorónyi gyémántok csillogtak. A kalauz így kezdte: „Főszerkesztő úr, ez az úr itt azt állítja, hogy munkatársa a lapjának!” „Úgy van!” mondta a kövér úr. Erre a kalauz hajlongva hagyta magára a sajtó két hatalmasságát. Az álhírlapíró hálából, a miért a soha nem látott úr kisegítette, bevallotta hazugságát. Azt azonban nem érdekelte a töredelmes vallomás, mert váratlanul félbeszakított: „Jó, jó. Én szintén nagy zavarba kerültem, mikor önt belépni láttam. Én ugyanis épp úgy nem vagyok főszerkesztő, a mint ön nem újságíró. Fogjunk kezét!”

Napoleon hadjáratainak vesztesége. Most száz éve annak, hogy Európa felszabadulni kezdett Napoleon uralma alól és így nem lesz érdekében megemlékezni arról, hogy a korzikai világhódító hány katonája maradt a csatatéren. Egy francia történelmi műadatai szerint a szenátus Napoleonnak majdnem tíz éves császársága alatt (1804. május 18-ikától 1814. április 3-ig) 2.023.000 embert bocsátott rendelkezésére. Ehhez hozzá kell számítani az önkénteseket, az 1813-ban megajánlott 17.000 főnyi levasságot és az 1814-iki 143.000 főnyi megajánlást. Nem mondunk tehát sokat, ha Napoleon összes haderejét három millióra tesszük. 1814-ben, a háborúk befejezése után ebből mindössze 802.600 ember volt életben, részint tényleges szolgálatban, részint hadifogságban, vagy már előbb kiválva a hadseregből. Napoleon uralma tehát több mint két millió fiába került Franciaországnak.

Százmillió aláírás. A mig a Balkán-félelmet talaját ezer meg ezer katona vére öntözte és mialatt az európai háború hajszálon lebegett, egy, a békéért rajongó amerikai tanítónőnek, Annie Ecksteinnak az a furcsa eszméje támadt, hogy a világbeke érdekében százmillió aláírást gyűjt egy, a hágai békeirodából beterjesztendő memorandum alá. A tanítónő azt tervezi, hogy az 1915-ben összeülő hágai békekonferencia elé terjeszti a kérvényt, mely a nemzetközi békebíró hatáskörének kiterjesztése érdekében agít. Eckstein kisasszony már a második hágai konferencia elé is terjesztett egy kérvényt, melyet két millió ember irt alá és valamennyi aláírást a béke lelkes rajongója gyűjtötte. A kérvényt annak idején rokonszenvenesen fogadta a konferencia és a harni nemzetközi békeiroda az 1909. évi brüsszeli ülésen keresztül is vitte, hogy az 1915. évi kongresszus tárgyai közé felvették Eckstein kisasszony kérvényét is. Ennek alapján meg fogják vitatni, hogy a nemzetközi békebíró tárgyalhasson olyan differenciákat is, melyek alkalmasak az államok közötti komoly összeütközésre. Ezt a döntést természetesen a hágai konferencián képvisellel bíró összes államoknak garantálnia kellene

oly módon, hogy a békebíróság döntését kötelezően elismerik. Ennek a szép tervnek hatásos propagálására akarja Ekestein kinaszony a százmilliók aláírású kérést benyújtani, melyhez ez ideig nyolczmillió aláírást már össze is gyűjtött. Két év nagy idő és sokan a rájogó tanítónak elkerül monsztrózus tervét kerülni.

Női békebíró. Még mondásnak is bízhatatlan: a nő mint békebíró, önkéntelenül ráfanyalodik az ember, hogy erre a kizsákolásra valamelyik szép leány békebíráskodásához lehet. Pedig hát megtörtént. Az angol lord-kancellár, a ki nemcsak a lordok házának elnöke, hanem egyúttal a legfelső bíróság feje is, Miss Dimeson-t kinevezte békebíróvá. A békebírói intézmény tudvalevően ősrégi intézmény Nagy-Britanniában. A kisebb kihágások és magánjogi pereket intézi el, tagjai épp oly koránál hívatásos jogászok, mint egy esküdtszéké. De bár a békebíróság hatásköre éppen nem nagy és tág, Anglia legjobb fiatal ügyvédeknek tartják, ha a polgári munkából részt vehetnek, és akárhiányos lord, gróf, bár herceg, a ki neve után oda lehet a P. U.-t (privy councillor, titkos tanácsos) vagy a K. G. (Knight of the Garter, a térszolgabíró lovagja), hozzáteszi a sokkal azerényebb J. P. (justice of the peace, békebíró). Hogy most egy nőt töltsenek ki ezzel a bizalmas tisztséggel, ezt mutatja, hogy a nők jogegyenlősége föltartoztathatatlannal halad előre Angliában. Bann vannak már néhány honnigh council-ban, városi tanácsban, került közölök már polgármester, vannak szép számmal orvosok, tanárok, most már békebíró is akadt köztük. Így a nők jogai egyre szélesebb körre tárnak. Terjeszkedésben nem is gátolhatja meg más, mint — a nők maguk, azzal az ürít, bárha és szégyenletes huzamodorral, a mely nyugtalanságban kergeti Angliát és a nők akadt ellenkezővé teszi legbiztosabb barátnak.

Bankjegyek mondan. Az amerikai bankjegyek nyomdájának igazgatója, M. J. Ralph jutott arra a kitűnő gondolatra, hogy a rendkívül nagy számban forgalomban lévő bankjegyeket időközönként mondanak és így egyúttal feltöltésüknek véget vet. Az a üzletben készült mondanak már forgalomban is van Washingtonban a kincstár épületében. Az államkincstár fiókjában fokozatosan foglalkoztatnak ilyen bankjegy-puzzlerjokat és orvosok körökben hírhednek szempontból igen sokat várnak tőlük. Az eljárás a következő: A pénzke bankjegyeket két szalagkarika közé helyezik el és azok a folyton mozgó szalagok viszik a papírpénzt a lúgba és onnan az öblítőbe. A szalagok körüljárása gyöngy dörzslődést idéz elő, a mi a pénzke feloldását megkönnyíti. A folyadékok a szalagok szívják magukba és azokból a gép egy rájuk rögzített szifonján átjutnak a vízbe és a szennyes oldat. A lúg terpentines szappanhóbb és egy lágyan fehérítő kármál vegyszerből készül és nagy mértékben alkalmas arra, hogy minden, a bankjegy papírjába ferkőzött veszélyes mikrobát elpusztítson. A mondanak feloldása olyan, hogy az a mondanak a papírból feloldott csokely enyvtartalmat bőven pótolja. A bankjegyek az eljárás befejeztével a lehetőségekig megtisztulnak és mielőtt kikerülnek a gépből, két ujabb mozgósulag között gázzal hevített acélszalagokkal tisztogatnak minnek keresztül, a mi száradást és egyúttal vastagságát idéz elő. A gép két munkásság igénybevétele mellett óránként több mint négyezer bankjegyet mondan és egyúttal visszatér ki. Az amerikai nyomdázószató tulajdonosa egészségügyi szempontból igen nagy jelentőséget. A bankjegyek és általában a pénzdarabok, mint az emberek egymásközötti érintkezésének mindennapi eszközei, azaz és azaz kézen mennek keresztül és természetesen piszkolódhatnak és így felülük huzellal szennyeznek meg. Az eljárás tehát, mely a bankjegyeket a rájuk tapadt szennytől és piszoktól mentesíti, egészségügyi szempontból rendkívül fontos.

Hogy kell a drágakövekkel bánni. Csak kevés nő tud az ékszereivel bánni és nem igen tudják, hogy nem csak a gyöngyök, hanem a drágakövek is igen kényesek, a hogy rossz kezeléssel által bizonyos idő múlva elveszítik értékeiket és szépségük nagy részét. A gyöngy például rendkívül könnyen és savban feloldódik, hiszen azt használja a mondan, hogy Kleopatra királynő, hogy szeszivarságát csillapítsa, egy gyöngyöt oldott fel szeszben. Ha a gyöngy érzékenysége magában váro és igen nagy és gyakori hordozástól könnyen elveszti a fényét. A smaragd, a rubin és a zafir is bizonyos érzékenységgel mutatnak. Ha sokszor viselik, idővel elvesztik igazán színeiket, és főleg a fényes szemben érzékenyek, miért is tanácsos zárt tartályban őrizni és nem átvagazakozniuk benne. Párlatban nemrégiben érdekes kísérletet tettek egy rubinnal. A követ kottórozva tartották a az egyik felét betették a napos kármálba, a másik felét pedig egy földben helyezték el. A mikor két év múltán a két követ egymással összehasonlították, meglepő volt a különbség a kottóznak színe és fénye között. A kármálban volt rubin sokkal halványabb volt. A legnagyobb gondosságot azonban az opáléknak igénylik. Nagyon sokszor megfőrték ugyan, hogy ha opálkövet befűtött kálya mellé tettek, az opál teljesen elvesztette fényét.

Szerkesztői üzenetek.

V. D. Személyi okmányokba való beiktatás nálaul nem adhatunk határozatokat. Az illetékes pórtisznyarancsokhoz mindenképpen szívesen fogja felvilágosítani.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselők kölcsönök törlesztése.

Előleg-értékpapírokra.

Országos házak és telepek létesítése.

résztvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153 44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletítés ellenében.

Külföldi pénznemek vásárlása és eladása.

Sorsjegyeknek részlete és készpénzért való eladása.

Elfogadjunk betéteket takarékpénztári könyvesekére. 1. Oly lakbérletítés után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötele mellett helyezni el intéztünkkel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával). 2. Oly lakbérletítés után, melynek a betét az 1. pontban jelzett a mondanál időt ki nem köti, 5% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával).

Előlegét nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítottunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattal és mellett.

Utazványok, intéztvények és cheques beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesszünk és adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Igényjogosult. Helyezése miatt az ügy működéséről részletesen nem nyilatkozhatunk; ajánljuk azonban, olvasson el a Hírn György hadnagy-számviselő úr által megtanult kiadott magyarkzatokat az 1912: LXV. t.-ez.-hez. Megrendelhető a szerzőnél, Szegeden (csendőrlektúra). — Ár: 2 korona.

1889/17. Szolgálati idejét nem szakította meg.

P. 1. 1908-ban nem a jubileumi emléksérmet, hanem a jubileumi keresztet adták ki.

V. 1. P. Tisztán az előjáró csendőrkerületi parancsnokságtól függ.

Érdeklődő. Azok, akik a budapesti, szegedi és zágrábi honvédelmi területén teljesítettek szolgálatot.

P. 18. 01. Mán van tárgyalás alatt.

P. 1. Olvassa el az 1908. évi 29. és 52. számú lapoknak hasznuló tárgya üzenetét.

13. 1. ny. őrm. Nem számít be.

Bátor. Ismertető füzetet küldtünk.

1883. 1. Vármegy iskolák tanári kara elvált. Ha a díj fizetése alól felmentült. 2. A pénzügyőrségnél töltött idő az igényjogosultsági időbe nem számít be, hanem csupán a katonaságnál (honvédségnél, csendőrségnél) töltött idő. 3. Alizszi és tisztviselő. 4. Szolgálat. 5. Szolgálat állásánál magasabb állásokra is jogosult.

FELTÖRŐK.

Képtalány.

Számítvány.

Három szám közül az első fele a tizediknek, a harmadik háromszor akkora, mint az első, míg a második a harmadiknak két harmadát képezi. Melyik ez a három szám?

Szótalány.

Nő, férfi hordja egyaránt,
Vaddal az első hatját
E nélkül nem építhetél,
S nem fejtethetél meg a talányt.

Megfejtési határidő: 1913 július 16-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Érzéket királyi szanatórium-szeregy bezs. kisorsolva.

Lapunk folyó évi 18. számában közölt feltörők helyes megfejtése:

Képtalány: • Turandot meggye. — **Héltalány:** • Ellen-
d. — **Szótalány:** • Nikita.

Helyesen megfejtették 223-an nyertes lett Márta Ferenc csendőr, Bg., Tavankút Bács megye, kinek nyeresimányát (Érzéket királyi szanatórium-szeregy) oda is küldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Áthelyeztetettek:

1913 július hó 1-ével:

Szentmihályi Lajos, III. számú csendőrkerületbeli százados, zombori szárnyparancsnok, pótszárnyparancsnoki minőségben a II. számú csendőrkerülethez; Szegedre;

Ádamossy Béla, VIII. számú csendőrkerületbeli százados, nagykárolyi szárnyparancsnok, hasonló minőségben a III. számú csendőrkerülethez; Zomborba;

Lőzsa Jenő, I. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, kolozsvári szakaszpáncsnok, ideiglenes szárnyparancsnoki minőségben a VIII. számú csendőrkerülethez; Nagyhárolyra;

Hazzi Elemér, VIII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, orosházi szakaszpáncsnok, hasonló minőségben a III. számú csendőrkerülethez; Kiskunfélegyházára;

Wehrfesti Armandola Vádimir, III. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, kiskunfélegyházi szakaszpáncsnok, hasonló minőségben a VIII. számú csendőrkerülethez; Orosházára;

Mallár Béla, VII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, csikszerecsi szakaszpáncsnok, hasonló minőségben az I. számú csendőrkerülethez; Kolozsvárra;

Sándor József, VII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, kézhíráshelyi szakaszpáncsnok, hasonló minőségben ugyanazon csendőrkerületét; Csikszerecsre.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Master Sándor ővezető ez. őrmester, 1913 április 20-án;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Pap Tivadar I. csendőr ez. őrmester, 1913 június 9-én;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Farkas József csendőr ez. őrmester, 1913 június 4-én,
Kiss János I. ővezető ez. őrmester, 1913 június 7-én,
Doros István ővezető ez. őrmester, 1913 jun. 29-én;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Muzsaly Medárd ővezető ez. őrmester, 1913 június 7-én végül;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Domák Mihály csendőr ez. őrmester, 1913 jun. 5-én.

Villamos és gőzerőre hajtandó szíj-átvitel nem képes utasítani a jó hang-
szeri szállítás, mint REMÉNYI MIIA L. • Budapesti Akadémia által támogatott.
Azon az vásárolhatunk semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezüstmű-
hangszert, harmonika, fuvola, rézfúvó-szer, hár, stb., míg REMÉNYI legújabb kép-
viszességétől nem olvassa, mely tárgyat a bécsi korszakból Budapesti, Király-ú. 58.
számon költészet díjazott. Kiváló világ minden részére nagyban kereskedik. Az őszön hang-
szerek hivatalos szakkereskedő és ártó. — Minden hangszertől külön-külön árjegyzék kérésre.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. VIII. számú esendőrkerület állományában:
Lőrincz István járáserőmester 3 db. 10 koronás arany-
ból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettet.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. IV. számú esendőrkerület állományában:
Mrazik István, Nagy Mátyás, Beke József, Podor
József, Horváth-Varga Pál és Jakabovics Salen esend-
őrök.

A m. kir. VIII. számú esendőrkerület állományában:
Gál János és Rohacsik Károly esendőrök.

Névváltoztatás.

A m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:
Mérez Pinczani János esendőr, a m. kir. belügyminisz-
ter urnak 1912. évi 192.792. számú engedélye alapján
vezetéknevét «Mérei»-ra változtatta.

A m. kir. V. számú esendőrkerület állományában:
Gombik József esendőr, a m. kir. belügyminiszter
urnak 1913. évi 78.888 VI - a. számú engedélye alapján
vezetéknevét «Galgóczi»-ra változtatta.

A m. kir. VIII. számú esendőrkerület állományában:
Zuholyák József esendőr, a m. kir. belügyminiszter
urnak 1913. évi 64.164. számú engedélye alapján, ve-
zetéknevét «Hevesi»-re változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:
Pósa János Pál őrsvezető ez. őrmester, Szilák Mariá-
val, 1913 május 25-én, Óecsken.

Szántó János esendőr ez. őrmester, Szabó Annával,
1913 május 25-én, Marosbogáton.

Vég-József esendőr ez. őrmester, Török Juliannával,
1913 május 24-én, Nagymajkithon.

Bardi Sándor esendőr ez. őrmester, Budai Rozával
1913 május 25-én, Temesrékason.

Papp János II. esendőr ez. őrmester, Majkith Lidiá-
val, 1913 május 24-én, Pucseron.

Miklós István őrsvezető ez. őrmester, Priplata Olgá-
val, 1913 június 1-én, Vajdahunyadon.

Novári Sándor esendőr ez. őrmester, Szelgrád Anná-
val, 1913 június 10-én, Nagybecskerekén.

Krausz Lajos őrsvezető ez. őrmester, Imri Borlála
Etelkával, 1913 június 10-én, Lugoson.

Pál Miklós esendőr, Kerestély Elizával, 1913 május
20-án, Firtosmántonoson.

Szács Illés esendőr ez. őrmester, Pető Lidiával, 1913
június 4-én, Hódmezővásárhelyen.

Szűcs Imre esendőr ez. őrmester, Máté Eszterrel, 1913
május 31-én, Kisnyiszálláson.

Szokol Pál őrsvezető ez. őrmester, Chabada Máriával,
1913 június 15-én, Nagylakon.

A m. kir. III. számú esendőrkerület állományában:
Tóth József IV. esendőr, Csőzik Erzsébettel, 1913
május 31-én, Bátmonostoron.

A m. kir. IV. számú esendőrkerület állományában:
Szentmiklósi László őrsvezető ez. őrmester, Karlyó
Máriával, 1913 június 8-án, Varannón.

Rizner Sándor őrsvezető ez. őrmester, Hollender Fanni-
val, 1913 június 15-én, Szorocsányban.

A m. kir. V. számú esendőrkerület állományában:
Pisovics József őrsvezető ez. őrmester, Pacz Antonia-
val, 1913 június 14-én, Felen.

Kucserka Pál esendőr ez. őrmester, Chvala Erzsébet-
tel, 1913 június 3-án, Nádásfőn.

Weszerle Ignác őrsvezető ez. őrmester, Kisely Irén
Máriával, 1913 június 9-én, Arvanagyfalun.

Gábor István őrsvezető ez. őrmester, Mikóczi Katalin-
nal, 1913 június 10-én, Felen.

**Csendőrségi kalap-
borítók á 1 kor. 50 fill.
Íróasztalra dobo-
zok á 6 kor. Íróasz-
talra rekesz-fedő-
lapok 60 és 80 fillér.**

Mind Ezeket előírt méretek szerint és a leírásnak megfelelő két
présselt papírral bevonva — a. o. le-
gális könyvek, melyek hivatalból be-
me 4ve küldhetők címzettre és ugyan-

csak bormesterre küldöm vissza is — legjobban és szépen bekötötnek.
továbbá mindenféle könyvtári munkát és bármily alakú dobozokat is
külön méretek szerint elismert jó és szép kivitelben, olcsó áron ajánl

Makó Károly könyvkötő és **Brassó**, 20 K. á. a felül magren-
dobozgáró, delő nek portómentesek.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

**Az ujonnan rendszeresített emlékkereszt és
hozzávaló szalag raktárunkon kapható. ■ ■**

**Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
talos nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.**

Cs. 12. jelz. sz. ut. nyomatás 34. g. 5. pontja szerinti tisztá-
losztályok által használandó ruggantatók, víz- és
tűk párnáival és festékekkel ellátva raktárunkon készen kapható

VII. EVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1913. 28. szám.

Budapest, július 13.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadója
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 korona

Félévre — — — 6 korona

Negyedévre — — 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL.
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Sikeres bizonyítékgyűjtés.

Egy bűneset.

A Hainz Gross-féle Archivból. (Folytatás.)

A pár későbbi folyamán K. ellen még egy rabló-gyilkosságért emeltotott vád.

A rablógyilkosság 1911. évi január hó 24-én Hap-pich József kéménysoprómester sörölmérő Graz közvet-len szomszédságában követtetett el és hogy egy ilyen nagy város közelében történt, a legnagyobb feltűnést keltette és a lakosság körében óriási izgalmot okozott.

Az eset tényállása a következő:

1911. évi január hó 29-én este 9 órakor Walter János, limbach-i lakos, Graz közelében az országút mel-lett egy sötét tömeget vett észre, melyet olajító részeg embernek nézett. Közelebb lépett és ekkor borzalommal látta, hogy az ott állt egyén feje véres. Walter a legközelebbi községbe sietett és néhány odavilló férfit a tapasztalatokról értesített, kik a helyszínére érve, a nyilván meggyilkolt egyénben Happpich József kéménysoprómostert ismerték fel.

A bizottság, mely másnap délután a helyszínre ér-kezett, a következőket állapította meg:

A hulla baloldalon feküdt, a bal kar teljesen el-fődvé; a fej fedetlen volt, a felismerhetetlenségig véres azaz jobb fele fölfelo volt fordulva, a jobb udrág- és mellsebeli bőrése kifordítva. Az óra és a pénz hiányzott.

A hulla közvetlen közelében feküdt Happpich kalapja, annak egy letépett darabja, valamint a meggyilkolt kabátjának két gombja; a hulla jobb keze mellett egy bot véres fogantyúja; ottól néhány lépésnyire a fogan-tyúhoz tartozó középrész s ettől mintegy 50 lépésnyire a hóba szúrva megtaláltatott a bot vasalt vége is.

A bot egy barna, középvastagságú, félkör alakú hajlí-ott fogantyúval ellátott, közönséges gyökérből volt a melyent különösen hosszúkás kezelték a kezükre áruznak.

A bot vége mellett feküdt egy erős nyitott zsebkész, szarvasganyagos fogantyúval.

A hulla fején és hátán számos vágás és szúrás, a homlokán és az állon tönkelt osztróztól származó bőr-horzsolás. Két szúrás halálos volt. Az egyik a tüdő szúrta keresztül és belső vérzést okozott, a másik a bal koponyán tájékon át dőlt a esontot, súlyosan megsér-tette az agyat és agyvérzést idézett elő.

Abból a tényből, hogy mindkét sérülés erős vérzéssel járt, azt következtették az orvosok, hogy mindkettő még a meggyilkolt egyén életbenlété alatt okozott, abból a tényből pedig, hogy a tüdőszúrás erősebb vér-zéssel járt, mint az agyszúrás, azt következtették, hogy a tüdőszúrás megelőzte a fejszúrás. A halál közvetlen oka olvérés volt.

Ugy a mint az a legtöbb esetben meg szokott tör-ténni, ezúttal is a kíváncsok és a hivatalnok annyira ellopták a helyszínét és annak környékét, hogy nem-esak a tettesek nyomának feltárlása, de általában a nyomozás megejtése sok nehézséggel járt.

A magas hóban a hulla környéke teljesen össze volt tiposva. Dacára ennek, a vérnyomokból meg lehe-tett állapítani, hogy a meggyilkolt egyén első meg-támadtatásán néhány lépésnyire történt attól a helytől, a melyen a hulla megtaláltatott. Joggal volt tehát felté-telezhető, hogy Happpich az első, sok vérnyom által jel-zett helyen lett megtámadva és ott kapta a halálos tüdőszúrás is. Innen Happpich néhány lépésnyire odább távolgott, de azon a helyen, a hol a hulla feküdt, a gyilkosok ismét csak támadtak, mire utolsó erőjé-vel botjával védekezve, a koponyába kapott szúrás után összerogyott.

Azok a helyek, a melyeken a viaskodás történt, láb-nyomokkal voltak egymással összekötve. Bár a kedve-zetlen időjárás, különösen az aprószemű porrezeril hó-ban a lábnyomokat nem lehetett pontosan lemérni, mégis megállapítható volt, hogy a helyszínén három-féle lábnyom szerepel. Nem messze attól a helytől, a hol a hulla találtatott, két pár lábnyom volt észre-vehető, melyek a hullától eltávolodva, a helyszín mel-lett folyó erdőn keresztül, majd a vasútvonalon át az országútra vezettek, hol már nem voltak követhetők.

Ezek a lábnyomok azért voltak igen fontosak, mert a jobb nyom külső széle mellett végighúzódó vérnyo-mok bizonyították, hogy az egyik tettes jobb keze vagy karja erősen vérzett. Egy a lábnyom irányában első hó-nyom még arra is mutatott, hogy a tettesek egyiko-kezeit a hóban a vértől megtisztították.

A helyszíni, valamint a hulla-szemle eredményeként tehát az esetről a következő kép alakult ki: Happpichot két egyén megtámadta, a hóban látható egyik véres helyen történtek az első sérülések, itt kapta a meg-

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általános és olcsó, mert legjobban gyártva, szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA
STOWASSER I. az. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Német-Tárogató-főtanácsa, Budapest, II., Lánchíd-utca 6. — Gyári Üzem-utca 11. — Rajz hangszerek javítá-za, vótka és becsoroláza. — Árjegyzék minden hangszer ál külön kelteték.

gyilkolt a tüdőszurást: innen Happich néhány lépésnyire odébb támolgott, hol a tettesek másodszor is rátámadtak és hol Happich az előtalált bottal védekezett, de a fejszúrás következtében összerogyott.

Azzal a kérdéssel, hogy a bulla mellett talált, bárom részre tört bot kinek a tulajdona, sajnos eleinte senki sem törődött, hanem mindenki megelégedett azzal a föltevessel, hogy a bot csak Happiché lehet.

A további nyomozások a következő eredményhez vezettek: Happich január 24-én behajította a környéken üzletbeli követelését, utoljára a d-i kocsmában lükték, bonnan körülbelül este 7 óra tájt azzal a kijelentéssel távozott, hogy még L-be megy és onnan este fél 9-kor a Graz felé induló vonattal haza utazik. Happichnál — meggyilkolása idejében — egy legalább 130 korona készpénzt tartalmazó tárcza, egy ezüst óra ugyanolyan láncszal és arra erősített Mária Terézia-tallérral, végül egy meglehetősen kopott, zsinórokkal összehuzható pénztárcza volt, mely tárgyak nyilván a gyilkosok kezeibe kerültek.

1911. évi febr. hó 1-én, az első bálvadás után, arra járó emberek, a helyszínéhez közel — pontosabban nem lehetett az illetőktől megtudni, hogy hol — ezt a Mária Terézia-tallért, továbbá az ezüst óraláncnak erőszakosan elhajlított zárókarikáját, végül pedig két nyitott kést «Sarajevo» felírással találtak.

A kések tulajdonosai után bevezetett nyomozás teljesen eredménytelen maradt, csupán két kereskedő akadt Grazban, kik ilyen késeket, mint tömegzikket raktáron tartanak.

A helyszíni szemle alkalmával daktyloskopiai vizsgálatok nem tartattak, mert ezeknek az eredménytelensége a kedvezőtlen időjárás miatt, valamint azért, mert a tekintetbe jövő tárgyakat sok ember vette kézbe — előrelátható volt.

A gyilkosság elkövetésével két férfi volt gyanúsítatva, kik Happichbal együtt tartózkodtak az L-féle kocsmában. Ezek Happich mellett ültek és hallották, midőn az követeléseinek behajtásáról beszélt; látták, midőn a kocsmáros Happichnak megfizette 23 koronát kitevő tartozását és midőn Happich ebből a pénzből 20 koronát levéltárczájába, a többi bankjegyhez tett. Mindezeket a fiatalabbnak látszó gyanúsított nagy érdeklődéssel figyelte. Miután Happich kijelentette volt, hogy még az L-i vasutállomáshoz kell mennie, a két férfi — mintegy 20 percczel Happich előtt — eltávozott.

Ezen két férfi nyoma még tovább is követhető volt. A p-i vasutállomáson alkalmazott vasuti hivatalnok előadja, hogy a kérdéses napon a Grazba induló utolsó vonatra két férfi szállt be, kik a nagy sietségtől igen fel voltak hevülve. A fiatalabbnak bal keze meg volt sérülve.

Az a vasuti kalauz, a ki ezen a vonaton szolgálatot teljesített, szintén látta ezt a két férfit.

Ugy a vasuti hivatalnok, mint a kalauz csak a fiatalabb férfit figyelte meg, mert ennél voltak a menetjegyek és sérülése által különben is föltűnt; az idősebbet nem figyelték meg, csupán arra emlékeznek, hogy kalapját mélyen az arcába huzta.

A tanúk által bemondott és egyező személyleírás szerint a gyilkosságot két férfi követhette el. Az egyik körülbelül 24, a másik 30 éves lehetett; mindkettő nyírott bajuszt viselt, az idősebb sötét hajú és bajuszu, a fiatalabb szőke volt. Az idősebb egy rövid, sötét kabátot és zöldesbarna plüskalapot, a fiatalabb vállgallért viselt. Mindkettő keveset beszélt, különösen az idősebb volt igen szófukar.

Ezen, az összes nyomozó (rendőri) lapokban közhírré tett leírás alapján 1911. év folyamán 27 egyénről érkezett följelentés.

A nyomozások azonban azt eredményezték, hogy a gyanuba fogott egyének ellen — többnyire már néhány nap után — a további eljárás beszünttetett, mert L. kocsmáros nem ismerte föl bennük a tettest, vagy mert az illetők alibiüket kétséget kizárólag igazolták.

Elyen stádiumban állt a Happich-féle rablógyilkosság tárgyában bevezetett nyomozás abban az időpontban, midőn kiderült, hogy a Zitz-féle rablógyilkosságot és a Musger-féle rablást az elfogott K. József követte el.

Azért, mert ezen három bűnösét egyformán hajtattak végre, a Happich-féle esetet még egyszer abból a szempontból is meg kellett vizsgálni, vajjon nem-e K. József követte el ezt a cselekményt is?

A nyomozás olyan sok terhelő anyagot hozott napvilágra, hogy K. Happich József meggyilkolása miatt is vád alá helyeztetett.

Nebogy ismétlésekbe bocsátkozzam, úgy fogom elősorolni a beszerzett bizonyítékokat, mint a hogyan azok a végtárgyalás alkalmával a vádlott bűnösségét igazolták. Nem mulasztatom el azonban, hogy rá ne mutassak azokra az akadályokra, melyek az igazság kiderítését megnehezítették:

Egyrészt a tett elkövetése óta eltelt hosszú idő (majdnem egy év), másrészt a közönségnek a hangulata, mely a napilapok után indulva, határozottan a vádlott ellen foglalt állást.

Ezen nehézségeket elbáritandó, a bizonyítás már kezdetül fogva lehetőleg széles alapra fektetett és a nyomozás során olyan új bizonyítékok is fölvetettek, melyek csupán azt célozták, hogy egyes terhelő tanúk vallomásaiknak szanálíhelőségét megvizsgálják, illetőleg ezen állomásokkal ellenőrizték.

Vádlott bűnösségére az alábbi behizonyított tényekből lehetett következtetni:

1. Vádlott a tett idejében bazárról és munkahelyéről távol volt;
2. vádlott a tett idejében a tett színhelyén tartózkodott;

Ha fáj a feje⁷ ne tétovázzék, hanem **Beretvás-pastillát** basználjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmáskasabb migraint és főfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispenten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

3. vádlott sérülései, melyek a tett elkövetése után rajta észleltettek;

4. vádlott birtokában a rablógyilkosságból származó tárgyak találtattak;

5. vádlott terhére rótt három bűncselekmény azonos végrehajtása, a tettes egyforma magatartása és védekezése a bűncselekmények után.

Vádlott a tett idejében Freidorfban lakott és a hörbingi papirgyárban volt alkalmazva. Ezen gyárnak tanúként kihallgatott művezetője a következőket adta elő: K. 1911. évi január havában kétszer maradt el a munkától. Először vizkoreszt körül (január 6.), másodsor pedig január 23., 24. és 25-én. Január 26-án K. ismét munkába állt, bomloka azonban annyira be volt kötve, hogy csak a szemek látszottak; jobb karja pedig egy kendőbe volt burkolva; az orra és a bal szem alatti arc rész egészen össze volt karmolva. K. kimentette távolmaradását és sérüléseire vonatkozólag azt állította, hogy neje bántalmazta őt. K. többször változtatta szakállát. Hol körszakált viselt, hol leborotváltatta magát; bajusza rendszeren rövidre volt nyírva. (A végtörtyalásnál K. hosszú, lelógó bajuszt viselt.)

Vallomásait megerősítendő, K. az általa már évek óta vezetett munkaelőjegyzésre utalt.

A művezető vallomásait K.-nak néhány munkatársa is támogatja, kik egybehangzóan előadják, hogy K. 1911. évben, télen, midőn kint még hó fektött, a munkától néhány napig távol maradt, visszatéréskor pedig bomloka és az egyik karja be volt kötve és arcza össze-vissza karmolva, mit K. különféleképen magyarázott: hogy fáj a feje, hogy otthon leesett a padláslépcsőről, hogy a gépnél sérült meg, hogy a gyárban por hullott a szemébe, hogy az erdőben egy gyökérben megbotlott és egy tövises bokorba esett.

A gyárban arról, hogy K. gyári munka közben megsérült volna, nem tudtak semmit.

A következő bizonyíték azonban még nagyobb hordozú volt:

K. szomszédja, Polt Ferencz, vádlottnak tejet és tüzelőfát szállított; faüzletéről pontos előjegyzést vezetett, melyben — vevők szerint rendezve — a faszállítás napja, a szállított fa mennyisége és a fuvaros neve fel volt tüntetve. Ezen előjegyzés szerint K. a tél folyamán három ízben rendelt tüzelőfát és pedig:

Egy öl fát 1910. évi október hó 18-án; ezt a szállítónak Müller nevű szolgálja fuvarozta;

1³/₄ öl fát 1910. évi december hó 22-én, mit közvetlenül az erdőből egy parasztember fuvarozott;

egy öl fát 1911. évi január hó 24-én, fuvarozta Winkler Károly.

Utóbbi kikérdezve előadja, hogy határozottan emlékszik arra, hogy a kérdéses nap délutánján K.-éknál nem

volt otthon senki. A gyermekek azt mondták neki, hogy anyjuk szüleihez ment pénzért.

Ezen bemondás K. felesége által megerősített, mi K. ra nézve súlyosan terhelő körülményként jött később tekintetbe. Az asszony előadja, hogy férjével délig holdog házasságban él, hogy férje családjáról gondoskodik és hogy csak keveset kártyázik. 1911. évi márczius haváig az egész család Freidorfban lakott és Polt Ferencztől vették a tejet és a tüzelőfát. A két legutóbbi faszállítás egyikén ő nem volt otthon, mert szüleihez ment pénzért, mely alkalommal egy éjszakát és a következő napot hazulról távol töltött. Hazatérése reggelén a fa szanaszét hevert az udvarban, mire azt két szomszédasszony segítségével összerakta.

Néhány héttel gyermekének halála előtt — cz hivatalos adatok szerint márczius 10-én történt — férje állítólag azért, hogy munkát keressen, néhány napig nem volt otthon. Midőn az első gráci reggeli vonattal visszatért, arcza össze-vissza volt karmolva, egy órát és egy pénztárczát hozott magával, utóbbi zsinórokkal volt összehuzva. Ezen tárgyak előbb nem voltak férje tulajdonában; az órát később (állítólag) elzalogosította.

Férje visszaérése alkalmával egy véres ingmellet is hozott magával, melyet ő kimosott. Keze vagy karja egy kendővel volt bekötve. Sérüléseire vonatkozólag azt a magyarázatot adta, hogy elesett. Ezen események pontos időpontját az asszony nem tudta már megmondani, csupán arra emlékezett, hogy akkor, midőn Hapich meggyilkolását az újságban olvasta, férje még bekötött fejével mellette ült és megjegyezte, hogy a gyilkost nem fogják megfogni.

K.-ék akkori szomszédjai megerősítik azt, amit K.-né a faberakásra vonatkozólag előadott és kijelentik, hogy emlékeznek arra, miszerint K. január vége felé néhány napig hazulról távol volt és azután bekötött fejével és jobb karral járált.

Miután ennek a két bőbeszédű szomszédasszonynak az eset időpontjára vonatkozó vallomása a sok kereszt-kérdés alatt ingadozónak bizonyult, K.-éknak a házi-asszonya is kikerdeztetett, kinél K. sérüléseiről állítólag szintén tudomása volt.

Ez az asszony a következőket adta elő: 1911. évi február 1-én Freidorfban volt, hogy ott behajtsa a hátralékos házbért. Akkor a lakók — azt már nem tudja, hogy kik, — elmondták neki, hogy K. leesett a padláslépcsőről, összekarcolta arczát, megsértette a fejét és a jobb karját.

Az esést azonban senki sem látta és senki sem hallotta.

Vádlott ezen bizonyítékokkal szemben azzal védekezik, hogy ő január 24-én otthon tartózkodott, mert felesége a szüleinél volt; igaz ugyan, hogy abban az

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjuttányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

időben egy kendőt hordott feje körül, de ezt azért tette, mert szemei a gyárban levő sok portól megfájdultak. Ha különböző személyeknek bekötött fejére vonatkozólag másféleképpen nyilatkozott, akkor ezt csak tréfából tette.

Tagadja, hogy valamit baba hozott volna. Az ingmell nem volt véres, hanem csak sáros.

Ezzel szemben a tanúk azt vallották, hogy K. fején levő kötés a személyeket nem takarta, sőt azokat nem is védte.

Ezekkel egyetemben még megállapítást nyert az is, hogy vádlott testén még ezen tárgyalások során is sérülések voltak láthatók.

Az orvosok a következő sérüléseket állapíthatták meg:

1. egy heg a homlokesonton;
2. két heg a jobb könyökön;
3. hegek a homlokon és a bal szem alatt;
4. heg a koponyán.

A koponyán levő heg régebbi keletű, a többi néhány hónap, legfeljebb egy éves. A könyökön volt seb erősen vérezhetett, ezen seb egy tumpa vagy éles szerszám által okoztatott. A homlokon látható heg alakja után ítélve, az botütéstől származhatik.

Vádlott ezen megállapított sérüléseket a következőképpen magyarázza:

Eleinte azt állította, hogy a sérüléseket különböző verekedések alkalmával szerezte, melyekre azonban már pontosan nem emlékszik. Később azonban elmondta, hogy a koponya- és könyöksebek katonai szolgálati idejéből, egy lőrugástól származik és hogy a könyöksebekről orvosi műtétet is igényelt.

Ezen műtétet K. pontosan leírta: az állítólag abban állott, hogy az orvos a genyt egy esővön keresztül kifolyatta a sebből.

A katonai hatóságtól beszerzett gyengélkedők könyve szerint azonban K. katonai szolgálati ideje alatt csupán egy ízben volt gyengélkedő és pedig egy lényegtelen, lőrugástól származó koponyaseb miatt. A törvényszéki orvosok határozottan állítják, hogy a könyökön levő heg nem származhat orvosi műtétből.

Az eddig felsorolt bizonyítékokból tehát megállapítható, hogy K. 1911. évi január hó 24-én nem volt otthon és nem is dolgozott a gyárban; hogy a január 24-ike utáni napokon a fején, arczán és könyökén sérülések voltak, melyekre vonatkozólag felfilágosítást adni nem tud; hogy hazatérésekor — mi a művezető előjegyzései szerint január 26-án történt, — egy órát és egy a meggyilkolt pénztárnéjához hasonló pénztárczát, valamint egy véres ingmellt hozott haza.

A következő bizonyítékok szerint megállapítást nyert azonban az is, hogy K. 1911. évi január hó 21-én közel a helyszínéhez megfordult.

(Folytatjuk.)

A kivándorlók hiénái.

I.

Az Egyesült Államok minden egyes államában ezer és ezer új jövevény telepszik le minden évben, de egyetlen egyben sem annyi, mint éppen a nagy kikötővárosban, az amerikai Metropolisban, New-Yorkban. Közismertes dolog, hogy ezekre az új jövevényekre már ott a kiszállásuk alkalmával ezer veszély vár, mert hiszen ott élőknek a bevándorlói szédolgók már a Battery Parkban, ott vannak az ólósó bevándorlási szállodák a víz partján, ott leskelődnek az olasz »padronik«, ott a csaló »honfiktársak« s ezek az elvetemedett emberek mind vakmerőbbek lesznek, mert mind több az alkalom a bevándorlás növekedésével a bevándorlók kifosztására. New-York állam törvényhozása belátta a sok vészedelemet és emberséges cselekedetet vitt végbe, a mikor elhatározta ezelőtt két évvel, hogy felállítja a New-York State Bureau of Industries and Immigration-t s ezzel megalapítja Amerikában az első állami intézményt a bevándorlók megvédelmére. Ez az intézmény olyan sikeresen működik azóta, hogy immár öt másik állam foglalkozik hasonló intézmény felállításának eszméjével. A magyarságot, melyből oly sokan vándorolnak még most is Amerikába, igazán közelről érdekelheti ez intézmény működése, azért adjuk a »Clevelandi Szabadság« után az itt következőkben az intézmény egyik tisztviselőjének leírása alapján az intézmény néhány érdekes esetének leírását.

Egy nyomorultan öltözött s olyan külsejű ifjú ment be New-York egyik »lodging house«-ába, a mit magyarul legjobban nyomortanyának nevezhetnénk, a kiről szinte lerinni látszott a »zöldség« vagyis az, hogy csak a napokban érkezhetett Amerikába. A múlt télen történt a dolog s az ifjú odatette a nyomortanyán az éjjeli olercek asztalára a 25 centes pénzdarábot, onnyi lévén abban a már némileg jobb fajta szállóban egy éjjelre az alvás díja. A nyomorszálló egyik markos legénye felkísérte az ifjút valahová a harmadik emeletre, hátra, egy hideg, piszkos szobába, a melyben már tizenegyen húzódtak meg s próbáltuk aludni teljesen felöltözött négy, lepedőtlen, ronda ágyban. Az egyik ágyban csak két ember feküdt, az újonnan érkezett ifjú tehát azt az ágyat választotta ki magának. Nem aludt el, mert hiszen a hideg szobában a kényelmetlen fekvés s a másik két hálótárs közelsége nem hatott rá éppen aludtatólag. Kétfél tájban a két hálótárs felkelt és pipára gyújtott annak a gyertyának a pislogó lángjától, a

Valódi tajtékpipák, szipkák

valamint az összes dohányzó-eszközök leg-
jobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Kézírástom 6. — Alapítva 1886-ban.

Csendőrség részére előnyös részletárat és
kedvezményt! Kivánsra képes árjegyzékkel
valamint ársámlának választókkal szolgál.

A berlini magyar esküvő. — Gróf Szögyény-Marich László berlini osztrák-magyar nagykövet leányaival és vejeivel, leánya esküvőjekor.

mely a szobát homályosan bevilágította. Valamivel később egyszerre vérfagyasztó sikoly hallatszott a szomszédos szobából. Elsőnek az ifjú ugrott fel, de egy percz alatt talpon volt mind a tizenegy társa is. Egy tót bevándorló sirt és ordított kétségbeesetten, mert noha teljesen felöltözve feküdt ő is, valaki kilopta a zsebéből minden pénzt. Nagy volt az izgalom, hanem azért a tolvajt nem lették meg. Nem akadt gazdája a lopásnak. Az azonban kiderült, hogy abban a szobában, a hol a lopás történt, tizenegy férfival együtt volt elszállásolva azon éjjel az egyik férfi felesége is.

Reggelre kelve az ifjú elkezdte kikérdezni a szálló vezetőjét az ottani viszonyokra és jelesül az éjszaka történt lopásra vonatkozólag. Tudni akarta, hogyan bántak itt a bevándorlókkal, a mi által gyanuba keverte magát a szállós telephonált a rendőrségre. Meg is érkezett csakhamar egy detektív a kapitányságról s gyanus személyként leakarta tartóztatni az ismeretlen ifjút, a ki ekkor kinyitotta a kabátját s megmutatta a detektívnek és a szállósoknak a kék és arany email jelvényét. Aristides Geannelis volt a zöld bevándorolt szerepét játszó ifjú, egyike ama New-York állam szolgálatában álló tisztviselőknél, a kik életüket annak a feladatnak szentelik, hogy kinyomozzák a bevándorlókat ama hiénáit, a melyek már ott ólálkodnak a nagy kikötővárosban, mindjárt a bevándorlók megérkezésekor s azon vannak, hogy kifosszák a szerencsétlen, önmagukkal tehetetlen áldozatokat.

Érdekes munka e gazemberek léprekerítése, hiszen egyik öreg bevándorlási hivatalnok véleménye szerint legalább 50,000 ama bevándorlók száma, a kiket évente kifosztanak New-York államban a bevándorlók hiénái. Nem kevesebb, mint ezeregyszáz bevándorló fordult panaszával a múlt évben a New-York State Bureau of Immigration and Industries igazgatóságához, New-York, 95 Madison Avenue, s panaszkolta el, hogy kifosztották, kirabolták, megesalták, mindenéből kiforgatták.

A múlt évben Ellis Islandra érkezettek közül 270,000 jelentette be ama szándékát a lajstromozás alkalmával ott a bevándorlási állomáson, hogy New-York államban szándékozik letelepedni. A mikor ez a kétszázhetvenezer bevándorló keresztül vergődött Ellis Island nagy rostáján és odaát, a new-yorki Battery Parkon végre kilépett és rálépett a szabad amerikai szárazföldre, vajmi kevésé gondolt ez a sok szegény ember arra, hogy milyen kegyetlenül ki fogják őt fosztani agyafurt gazemberek s mennyi keserves tapasztalatába fog az kerülni, a míg „megériki” s nem lesz többé „zöld”, vagyis mindenkinek a szabad prédája.

A bevándorlási hiéna úgy követi nyomon a szerencsétlen bevándorlót, a kit áldozatul akar minden áron ejteni, mint a czápa követi a vihar által bányatott hajót.

Elketlen helyszerzők nagy közvetítési díjat szednek el tőle és elküldik a szerencsétlent messze eső helységekbe, a melyekben egyáltalán nem is létezik az a hely, a hová a szegény áldozatnak be kellene lépnie munkába. Csáló Real Estate emberek és telepítési hiénák irgalmatlanul kifosztják a „zöldet”, drága pénzen adván el neki egy darab színes papirost, a melyen állítólag a neki eladott telek mérmőki rajza látható. Csáló zugbankár is akad nem egy, a ki elszedi a szerencsétlen zöldtől talán a legelső keresetét azzal, hogy a kis pénzt hazaküldi az otthon maradt asszonynak, gyerme-

keknek s persze nem küldi el, hanem elzsebeli az egész összeget. Zugprókátorok és csáló publicz notaryk rábeszélnek, hogy adjon nekik felbatalmazást az otthoni öröksége rendezésére s ha ad, akkor el is van veszve már abban a perczben az egész örökség, mert hiszen az áldozat nem érti, hogy mit ir alá s azt iratják vele alá, hogy az illetőnek eladta a követelését. Nem egy alhajóügynök is leselkedik az áldozatokra s elad neki olyan állítólagos bajójegyeket, a melyek semmit sem érnek s nem szólnak semmiféle hajóvonalra.

Gyakran megkerítik ezek a gazemberek egyszerre egész sereg zöld bevándoroltaknak a lakás és címjegyzékét valami nyilvános czimlajetromból, vagy pedig valami színleg igen ártatlan hirdetés által. Ha a ezimek meg vannak, akkor ir a hiéna a bevándoroltaknak külön, külön, hogy csomag érkezett a címére egy Express Companynál s ha beküld az illető neki egy dollárt, a csomag baladéktalanul a lakására lesz szállítva. A szegény jámbor bevándorolt, a ki megkapja ezt a hazug levelet, megőrül, azt hiszi, hogy az őbuzai rokonság emlékezett meg róla és küldött valami szép ajándékot s felel. És beküldi az egy dollárt s a vége a dolognak természetesen az, hogy oda a dollár, de nem jön semmi. Ha azután ir New-Yorkba, hogy miért nem küldik már a csomagot, választ sem kap s a hiéna talán már el is költözött arról a helyről a hová a dollárokat küldette.

Odalép a svindler a zöld bevándorlóhoz, a mikor az még ott áll a Barge Office előtt a szépséges newyorki kikötőben s bámul, azt se tudja, hol van, merre menjen ebben a szép új világban, a hová ép ebben a perczben eresztették be Ellis Islandról. Megszólítja a „földítő” a szédelgő az anyanyelvén, mert hiszen szakértő az ilyen hiéna és leolvassa mindenikről, hogy miféle nemzetiség, a mi nem is nehez dolog az olyan cosmopolita városban, a minő New-York is, igen sok ember meg tudja mondani mindenkiről, hogy miféle országból való. Megkérdi, hogy hová iparkodik földi. A zöld megőrül a kedves anyanyelv hallatára s felel. Elmondja, hogy valahová az East Sidere akar eljutni egy már régebben idevándorolt ismerőséhez vagy rokonához. A hiéna felkiált, hogy ez nagy szerű, mert ő épen azon a vidéken lakik, a hová a zöld menni akar s szívesen felajánlja neki a szolgálatát, hogy elkíséri oda. A mikor aztán eljutnak valami elhagyatott helyre, a szédelgő lehajol és úgy tesz, mintha talált volna valamit. Fel is emel egy pénztárczát, a melyből kivesz egy állítólagos busz dolláros bankót. Egy kis tárgyalás után a szédelgő kijelenti, hogy nem bánja, elfelezi a talált összeget a bevándorlóval, ha az fel tudja váltani a buszat, azaz, ha vissza tud adni neki tíz dollárt. A mint beleszik a csapdába a zöld és boldogan kikotorász a zsebéből egy tíz dolláros, esetleg az egyetlen és átadja a buszasort a csirkefogónak, az siet eltűnni s el is tűnik. Leviszi például a zöldet a legközelebbi szalonba, rendel két pohár sört, aztán ő kimegy egy perczre, például megmosni a kezét. Természetesen nem is jön vissza, mert a hátsó ajtón elszélez s még jó szerencse, ha kifizette a két pohár sört. A zöld csak vár, vár, a míg fel nem tűnik a esaposnak, meg nem kérdik, hogy mit vár, kit vár s ki nem derül a turpisság. Kineveti a szegényt mindenki s ha a két pohár sört a hamis buszossal altarja kifizetni, akkor ráadásul ki is dobják

Miért kapkod

rokkant? Fogadjon nekünk szót. Már többször megmondtuk, hogy gyomorgörös, székrekedés, kólika, sárgaság, étvágytalanság, gyomorégés, májfájdalmak esetében legbiztosabban hat a

GYARMATI-FÉLE UNIVERSÁL BALZSAM,

melyből 12 üveget 5 K-ért bérmentve küld Gyarmati Emil gyógyszerész, Baja 121. Próbálja meg, ezen egyszerű házilag, egy üveg is kapható ha 1 K-át előre beküld.

Gróf Szögyény-Marich László legifjabb leánya, vőlegényével gróf Somssich Gézával.

Gróf Szögyény-Marich László nagykövét a Hedwig-templom előtt, az esküvőkor.

A b e r l i n i m a g y a r e s k ü v ő.

irgalmatlanul. A buszas ugyanis vagy játék buszas, vagy a legtöbb esetben Confederated vagyis a polgárháborúból való s mit sem érő pénz.

Valahogyan elérkezik mégis a zöld oda, a hová iparkodott s meglepedve az East Side valamelyik kis lakásában, elindul munkát keresni. Rendesen elmegy valamely helyszerzőhöz. Ezelőtt három évvel még nem volt meg az a törvény New-Yorkban, a mely most meg van s arra kötelezi ezeket a helyszerzőket, hogy lajstromot vezessenek arról, hová közvetítették a zöldeket. Egyik new-yorki helyszerző elég «szép életet» csinált magának abból, hogy az összes nála jelentkezett zöldeket elküldte egy bizonyos vasutvonal mentén fekvő városokba olyan helyekre, a melyek egyáltalán nem is léteznek. A zöld odaérkezve, hiába kereste az illető munkaadót, de ott lévén, már nem ment vissza New-Yorkba, hanem ott keresett foglalkozást és nem ér rá üldöztetni a csaló helyszerzőt. Más helyszerzők üzletszerűleg foglalkoztak a fiatal bevándorló leányok tönkretételével olyanformán, hogy elszegődítették őket állítólag szobaleányoknak, szakácsnéknak, mindenféle leányoknak s a mikor «helyben voltak» a szerencsétlenek, akkor vették csak észre rémületükre, hogy hol vannak? Aljas helyeken, a hol lélekfufárok, fehér rabszolgatartók kezébe kerültek s ezek a gazemberek vagy kényszerítették őket azután arra az életre, melytől alapjáiban véve irtóztak, vagy pedig előállítottak szép ígéretekkel s annak az életnek rózsás leírásával és így tartották vissza maguknál e leányokat. A New State Bureau of Immigration and Industries 1912-ben szerencsésen keresztül vitte, hogy most köteles minden new-yorki helyszerző lajstromokat vezetni arról, hogy hová szegődítette el a zöldeket s ez természetesen alaposan megnehezíti a munkájukat.

A «padrone» rendszer is egyik veszedelme a bevándorlónak s ezt nem is ismerik olyan általánosan, mint a többi veszedelmet. Az ilyen «padrone» kötelezi magát valamely nagy vállalattal szemben, hogy bármikor annyi munkást bocsájt a rendelkezésére, a mennyit éppen akar a vállalat. Ennek ellenében a padrone azt kapja, hogy ő az egyedüli jogosult a szerződött munkások élelméről gondoskodni. Tőle nyervén egyébként is a munkát, a szerencsétlen zöld munkások gyakran hibetetlen összegeket kénytelenek fizetni ezeknek az embereknek úgy az ételleikért, mint egyéb szükségleteikért, mert hiszen azon a helyen, a hol dolgoznak, úgy sincs alkalmuk máshol vásárolni. Ez a rendszer egyike a legaljasabb kiszípolozó rendszereknek. A padrone persze szemfüles s vigyáz, hogy ki ne játszassák s olyan esetben, a mikor észreveszi, hogy az emberek mégis csak hozzá jutnak más beszerzési forráshoz is, nyomban elcsapat a munkából néhányat a többiek megfélemlítésére.

Gyakran előfordul, hogy az ilyen kihalasztott, szerencsétlen zöld bevándorlók szállása is egészségtelen, nem védi meg őket kellőleg az idő viszontagságaitól s becsúsz az eső a korhadtt tetőn keresztül a csűrbe, pajtába, vagy bárminek is nevezzük a szállást. A Bureau of Immigration tisztviselői végigjárják időközönként ezeket a munkás szállásokat, kint az állam legelhagyatottabb részein és itt-ott hajmeresztő körülményekre bukkannak.

Az újonnan érkezett bevándorló az első hónapokban rendesen barátait, földieivel lakik együtt, ha csak teheti. Odaát az óhazában rendesen a saját kis házában lakott. Így hamar az eszébe jut aránylag elég bevándorlónak, hogy jó volna itt is saját hajlékkal birni

s szeretne otthont alapítani Amerikában. Új veszedelmek s újabb fajta hiénák leselkednek ekkor rá.

A «real estate» szédelgő rendesen valami nagyhangú s szépen hangzó amerikai társaság neve alatt működik. Szétküld a bevándoroltakhoz körleveleket, a melyekben leírja, hogy az ő társasága valami rendkívül előnyös vásárt ajánl. Nagyban szerepel e közben a «free excursion», az ingyen kirándulás valamely közeli város határába, stb. Remek szép helyet mutat meg a szédelgő a bevándorlónak, mint olyant, melyet aránylag potomon áron szerezhet most meg. Azt mondja, hogy abban a perczen a bevándorlóé az a darab föld, a mint kifizeti az árát, vagy az árak egy részét s az olyan elismervényt ad a szerencsétlennek, a mely nem ér semmit, de viszont nem igen alkalmas, hogy a szédelgőt bűnvádi úton üldözzék, mert nagyon ravaszul van megszerkesztve. 1911 előtt ezek a földhiénák nyíltan, sőt vakmerően hirdettek a lapokban s így is sok áldozatot szedtek, de az említett esztendőben keresztülvitte a Bureau of Immigration, hogy olyan törvényt hoztak New York államban, mely szerint magas pénzbüntetés alá esik, a ki tudatosan félrevezető hirdetésekkel tesz közzé.

A bevándorlók hiénái nem elégszenek meg azzal, a mit a bevándorló itt keres vagy itt takarított össze. Ők azt is meg akarják kaparítani, a mit esetleg a bevándorlóra hagyott odaát, az óhazában valamelyik rokona, atyjafiai. Ezek az örökösödési hiénák rendesen azt hirdetik, hogy ők ügyvédek. Miután bebajtották odaát szépen az örökséget, vagy eltűnnek mindenestül, ha az összeg érdemes erre, vagy pedig adnak valamit az örökösnek is, de a behajtott összeg legnagyobb részét megtartják maguknak különféle czimek alatt. Sok ilyen hiéna a «notary public» címet használja fel a szédelgéseire elősegítésére, a melyczim tudva levőleg általában nagyon könnyen szerezhető meg Amerikában. De számosan «notary public»-nak hirdetik magukat a nélkül, hogy erre joguk volna s éppen ezért az említett Bureau of Immigration keresztülvitte New York államban, hogy az is szigorúan büntetessék, ha valaki «notary public»-nak hirdeti magát, noha nem az.

KÉPEINKHEZ.

A berlini magyar esküvő.

Régen látott olyan fényes esküvőt a németek fővárosán, mint gróf Szögyény-Marich László osztrák-magyar nagykövet legifjabb leányának: Mária grófnőnek Somssich Géza gróffal történt esküvéje volt.

Mult hó 25-én volt ez az esküvő. És miután úgy a menyasszony mint a vőlegény családja régi híres és gazdag magyar arisztokrata család, elképzelhetni, mennyire kitettek magukért s mily rendkívüli fényt és pompát fejtettek ki, csakhogy az esküvői ünnepély minél fényesebben sikerüljön és a magyar főuri tekintélynek is minden tekintetben megfeleljen. És ez sikerült is. Mert, ha csupán az ott megjelentek egyéniségét és társadalmi állását tekintjük is, már azt mondhatjuk, hogy úgy főuri mint bivatalt állásához képest megtisztelve érezheti magát a menyasszonyi örömapa, de a fiatal házaspár is.

Maga Vilmos császár is képviseltette magát az oskúvői ünnepélyen Eulenburg főudvarmester által és megjelentek ott az osztrák-magyar nagykövetség személyzetén kívül a berlini diplomaták és a német arisztokrácia tagjai is.

Ha ehhez az előkelő társasághoz hozzávesszük a menyasszony és a vőlegény főuri rokonságát s azt a fényt és pompát, a melyet az ilyen előkelő családok egy-egy nevezetes családi ünnepély alkalmával kifejtteni szoktak, elképzelhetjük, hogy mily feltűnést keltett ez a magyaros lakodalmi menet és fényes esküvő, az ilyeneket ritkán látott német nép előtt.

A jelen számunkban közölt képek ebből az alkalomból való felvételek.

HIREK.

Bucu és bicska. A hevesmegyei Kál községben június 29-én megtartott bucsú alkalmával Gyulacsik András és Antal József káli lakosok Bocsi József fűzesabonyi lakost késsel összeszurkálták és vasdoronggal ütlegelve, súlyosan megsebesítették. Szabó Gábor őrsvezető cz. őrmester és Biacs János csendőrből állott járőr az eset tudomásulvétele után a helyszínére lovagolt, hogy a tetteseket elővezeesse. A járőr ezirányu felhívására azonban Antal József a járőr elé ugrott és mindkét lónak kantárát megragadta s azt a járőr ismételt felhívása után sem bocsátotta el, hanem a csendőrséget szidalmazva, a kantárt rángatta. Szabó őrsvezető cz. őrmester erre kardjával Antal balkezére egy vágást mért s azt súlyosan megsebesítte. Sérült az első orvosi segély után a budapesti Szt. Rókus kórházba szállíttatott.

Egy fogoly öngyilkossága. Pál Mózes őrsvezető cz. őrmester által Palotailva mellett, a Szalárd fűrésztelepen rablőldözőséből kifolyólag őrizetbe vett Zeigora Nicolae, július 3-án reggel hat órakor örkiséret közben egy mély medrű patakba vetette magát, honnan a Maros folyóba sodortatván, ott megfulladt. A kifogott hulla boncolása és a vizsgálat bevezetése elrendeltetett.

Ellenszegülés. Balog György őrsvezető cz. őrmester, július 3-án Nagysallón, az ott tartott országos vásáron közönségharbitáson tetten ért és a hozzá intézett felhívásra tetteleg ellenszegült Hojza István nagysallói lakos ellen, annak súlyos sérülésével végződő szuronyfegyvert használt.

Elhalálozás. Hunyadi József járásőrmester, korponai járásparancsnok, július 2-án, 48 éves korában Korponán meghalt. Hült tetemét bajtársi részvétellel, a róm. kath. vallás szertartása szerint, július 4-én ugyanott helyezték örök nyugalomra. Halálával, minthogy neje már előbb meghalt, két gyermeke jutott örök árvaságra. Nyugodjék békében!

Értesítés. A dési vasuti állomáson az egyik vasuti kocsiban egy az őrsirodavezetéshez szükséges és Pósa Lajos kolozsvári nyomtatvány-szállítótól beszerzett nyomtatványokat tartalmazó csomag találtatott, melyet igaz-

zolt tulajdona a dési őrsparancsnokságtól, hova az állomásfőnökség küldte, átveheti.

Kérelem. Maráczy Ferencz csendőr, ki a balassagyarmati szárnyirodába van vezényelve, kéri Erdődi János csendőr cz. őrmestert és Kerekes István csendőrt, hogy czi-müket vele, magánügyben közöljék.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az óriás hajó gyomra. A Hamburg-Amerika-vonal óriás hajója, az „Imperátor”, a napokban indult el első amerikai útjára.

Az „Imperátor” utasai nem a rendes hajóhídon szálltak be. A kolosszus künn állott a messzi tengeren s az utasokat a „Kobra” gőzös szállította hozzá. Az „Imperátor” nemcsak nagyságban, hanem fényűzésben is felülmúlja az eddigi ismert óceánjáró hajókat. A kabinok teljesen berendezett szálló-szobák. Az utas a hajón üzhet mindenféle sportot és a hölgyeknek a fedélzeti kertben viruló virágokkal kedveskedik.

Az „Imperátor”-nak az utolsó próbaútról való hazatérése óta ezernyi munkáskéz foglalkozott azzal, hogy a nagy hajót az első igazi útra előkészítse. Több mint egy heti idő kellett ahhoz, a hajóra vigyék azt a rengeteg mennyiségű élelmiszert, a mi több ezer utas egy heti utazására szükséges. Össze is állították kimutatását annak az óriás eledeltömegnek, a mire a hajónak Hamburgtól Newyorkig és Newyorktól Hamburgig szüksége van, feltéve, hogy odamenet a kajütök és a fedélzetköz tele vannak, visszajövet a kajütök fele és a fedélzetköz negyedrése telik meg.

Egy útra tehát be kell rakni a következőket: 45,000 font friss halat, 8500 font vadat és szárnyast, 8000 font friss halat, bomárt, rákot és osztrigát, 15,000 font kenyert, 48,000 darab tojást, 25,000 font friss főzeléket, 12,000 font gyümölcsöt, 150 láda citromot, 1500 doboz krémet, 100,000 font burgonyát, 4000 font hagymát, 350 hordó lisztet, 500 font mustárt, 150 font borsót, 300 font fűszert, 24,000 font besózott húst, 8300 font sonkát, kolbászt, nyelvet és szalonnát, 25 tonna beringet, 2000 doboz és 100 hordó halkonzervet, 750 font füstölt halat, 5500 font sajtot, 6500 liter sterilizált tejet és tejfölt, 5200 fazék kondenzált tejet, 5000 font vaját, 5500 font margarint, 6000 doboz zöltségkonzervet, 800 doboz gombát, 2400 font uborkát, 1200 font szárított főzeléket, 5000 font káposztát, 600 font diót és mandulát, 6500 font szárított gyümölcsöt, 4000 üveg kompót, 2000 font lekvárt, 250 üveg gyümölcsíz, 10,000 font cukrot, szirupot és mézet, 5100 font kávé, 350 font teát, 400 font csokoládét és kakaót, 4000 font rizet, szágót galuskát és makarónit, 18,000 font hüvelyes veteményt, 1500 font cibakot és ostyát, és ezen kívül a következő italokat: 700 üveg könnyű bort, 5000 üveg fehér bort, 4500 üveg vörös bort, 3000 üveg francia pezsgőt, 2100 üveg német pezsgőt, 2200 üveg likört és konyakot, 15,000 liter hamburgi és 13 ezer liter másféle sört, 3000 üveg hamburgi sört, 15,000 üveg ásványvizet és 3000 liter olcsóbb vinkót a legénység számára.

Ez az óriás eledel-tömeg a hajóban 2830 köbméter helyet foglal el.

A rabok hírlapja. Érdekes intézmény kezdte meg működését Ausztráliában. Mint Sidneyből jelentik, az újdélwalesi fogházak főigazgatójának vezetésével lap indult meg Compendium címmel, a melyet a tartomány

fogházaiában lévő valamennyi rabnak ingyenesen osztanak ki. Az új lap egy humanus társadalmi egyesület javaslatának köszöni létrejöttét és az a célja, hogy a szabadságuktól megfosztott embereknek hasznos olvasmányt nyújtson és hogy tájékoztatassa őket mindarról, ami iránt érdeklődnek, vagy a miből okulást meríthetnek. Az első szám 14. negyedréti oldalra terjed, zöldszínű papirosra van nyomva és kivonatokkal szolgál a napi és időszaki sajtóból. Közlemények vannak benne a munkapiacz állásáról, a munkát keresők statisztikájáról Ausztrália egyes részeiben. Az első szám vezérczikét, mintegy előszó gyanánt az igazságügyminiszter írta. A legtöbb ujság — írja a miniszter — kevés példányszámmal kezdi meg működését és az a főtörekvése, hogy olvasóinak számát minél jobban szaporítsa. Ennél az ujságnál azonban kivételes a helyzet, mert bár lapunk szintén kevés példánnyal lép a világba, az a hő óhajtatunk, hogy az olvasók száma ne gyarapodjék, sőt lehetőleg apadjon. Más lapok arra törekednek, hogy előfizetőik hosszú esztendőkön át hűségesen olvasók a megszokott hasábokat. A Compendium kiadói az a meleg kívánság hatja át, hogy az olvasók, a kik megszűnnek az ujságot rendszeresen lapozgatni, soha életükben ne jöjjenek ismét abba a helyzetbe, hogy szórakozásukat, tájékozásukat és hírszomjukat ebből az ujságból kelljen meríteniök.

Új divatú gyümölcstartók. Párisi divatlapok szerint a régi magastalpú gyümölcstartók helyett most a gyümölcsöt újszerű, ezüst, kristály, vagy porcellán-tálczákon tálalják fel, valószínűleg azért, hogy azokat az összeomlásokat elkerüljék, a mi a gulába rakott gyümölcsnél napirenden volt. Most minden gyümölcsöt: szőlőt, almát, körtét, diót és ananászt zöld levelekkel különítenek el egymástól. Természetes, hogy az ipar is az új divathoz alkalmazkodik és újabban most olyan gyümölcstartókat hoztak forgalomba, a melyeken különböző rekeszek vannak az egyes gyümölcsfajok számára. Az intim dinerhez pedig kristály-gyümölcserleget használnak, a melynek díszítése szőlőtölköt ábrázol és ennek ágaira is gyümölcsöt aggnak.

Óriási hordók. A német filológusok 1865-iki vándorgyűlésén Scheffel Viktor alkalmi költeményében a heidelbergi nagyhordót a „művelődéstörténelem és nyelvészet egy részének” nevezte el. Van valami büszkeség abban, látni az ily óriásokat s elképzelni azokat az embereket, a kiknek számára készült. Nem lesz talán érdektelen épen most egy kis szemlét tartani a híres nagy hordókról. A régi időkben ilyesmirelő szó sem volt. A bort agyagedényekben vagy kecskebőr-tömlőkben tartották s midőn Pliniusban olvassuk, hogy a gazdag Lucullus Ázsiából visszatérve 100,000 hordó görög bort osztott szét a római népnek, ez alatt csak amphorákat, azaz korsókat kell érteni. A hordók valódi feltalálói s tökéletesítői a — barátok, kiknek a zárda magányában, a női társaságtól elzárva, sokkal több borra volt szükségük, mint a mennyi korszokban elért. A barátok közt ismét a rajnavidekiek tűntek ki leginkább, hol a legrégebb óriási pinczéket találjuk. A barátok példáját utánozták a fejedelmek, kiknek a gazdag szüret után nagy hordókra volt szükségük a bortized elrakására. — A legelső nagy hordó, Eberbach kolostorban, 400 akónyi volt; a történelem feljegyezte, hogy a parasztláadásánál a zárdát elfoglaló parasztok 1525-ben május 2-ikától 25-ikéig, tehát három hétig folytonosan dorbézoltak a pinczében, hol különben a nagy hordón kívül még 80 kisebb volt jó rajnai borral tele; a nagy hordót is ekkor pusztították el. Heidelbergben az első nagy, hor-

dót János Kázmér gróf készítette 1591-ben 132 akóra. Károly Lajos örgróf ezzel nem elégedve meg 1664-ben már egy 204 akóst csináltatott, mely azonban, mivel sokáig volt száraz, a harminczéves háború idejében elrothadt. Károly Fülöp háza büszkeségét megővni óhajtván, 1716-ban e hordót helyreállította s 1728-ban megtöltötte. Károly Tivadar 1751-ben a harmadik nagy hordót készítette, mely a jelenlegi híres hordó. Ez 236 akó tartalmú, 236,000 üveg fér el belé, hossza 9 méter, átmérője 6.50 méter s az egyes dongák 26 centiméter vastagok. Engler János Jakab készítette 80,000 forintért. A hordó a pincze talajától számítva 8 méter magas s széles lépcsőkön juthatni fel tetőjébe. A rajnavideki bortermelőkkel vetekednek a hanza városok s más német helyek, bár oly óriási hordót nem alkottak sehol, mint Heidelbergben. Híres közt a nagy hordó Szászországban, Königsstein városban, melyet 1680-ban készítettek s 1725-ban javítottak ki; ennek hossza 16 rőf, magassága 11 rőf s 37 vasráccsal ellátott lépcső vezet fel hozzá. A hordót Bacchusalakok s aranyozások díszítik, 131 vas-kerika veszi körül. Híres hordó volt az is, melyet Ulrich württembergi herceg csináltatott a tübingai várpinczében. A ludwigeburgi várpincze hordója még nagyobb volt, mint a heidelbergi s díszesebb is, 300 württembergi akó (110,220 rajnai borüveg) fért el benne s 1847-ben musttal töltötték be. Sokkal nagyobbak az angol és amerikai sörházakban levő hordók. Barclay, Perkins londoni híres portersörkészítőknél vannak oly hordók, melyekben 192,000 gallon, azaz körülbelül 800,000 liter fér el. A legnagyobb pineze pedig régebben a würtzburgi érsék birtokában volt; ugyanitt volt három óriási hordó, melyek közt a legnagyobb 660 akó (440 hektoliter = 55,000 üveg) s 5 méter magas. Jelenleg legnagyobb hordók közé tartozik a Sturm cégé Rüdeshaimban, mely 24,000 litert vagy 30,000 üveget foglal magában. E hordó teljesen kerek, 3 1/2 méter átmérőjű s ugyanily hosszú. A tölgyfa, melyből készítették, az 1873-iki bécsi kiállításon kitüntetést nyert; Weisenauban Mainz mellett készítették, vizen szállítva Rüdeshaimba, a pinczében ismét összerakták s már 1874-ben teletöltötték ez évi terméssel. Ugyane pinczében még két nagy hordó van, az egyik 144 hektolitert foglalhat magában s kitűnő szép faragványokkal van ellátva, ezért valamivel többe (2500 márka) is került, mint a nagy hordó; mindhárom nagy hordó használatban van s bensejébe néha bemegy egy-egy ember tisztogatás végett. Rüdeshaimban történt az az emlékeztető dolog is, hogy 1883-ban Vilmos császár előkelő kísérettel erre menván a niedervaldi emlékszóbor leleplezésére, a rüdeshaimi kádárok hordóalakú diadalkaput készítettek, melyen tényleg keresztül is mentek. Híres még Németországban a hattenheimi óriási hordó, különösen azért, mert a Wiesbadenben összejövő tudományos vándorgyűlések tagjai testületileg szokták meglátogatni s oly gyakran, hogy a hordó alján már szőszeket is állítottak fel. A hordó tőtőrszági tölgyfadongából készült, mintegy háromezer kiló súlyú s 600 hektoliter bor férne el benne. Magyarországon valódi óriási hordók nincsenek. A legnagyobb az Eszterházy-családnak Tata mellett fekvő baji pinczéjében látható. Lehet, hogy e hordó most, midőn az új vasút egyik legjelentékenyebb kirándoló-helye Tata-Főváros lett, rövid idő alatt csak oly híres lesz, mint a heidelbergi vagy rüdeshaimi kollegái.

Koppló a XIV. században. 1577-ben egy ortodox pap azt állította, hogy Isten Krisztus után senkit sem tartana életben minden táphálék nélkül negyven napig.

Ezzel szemben Van Hassalt Henrik hollandi ember azt állította, hogy ez igenis megtörténhetik, s hogy ezt bebizonyítsa, 40 napig koplalt. Ennek híre hamar elterjedt s midőn a helytartó előtt koplalását megismételte, a nép szentnek kezdte tisztelni. A papság azonban elfogatta s eretnokséggel vádolva, Brüsszelben megégette.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Méhészet, Veszprém. A csendőrök számára tavaly volt föllállítva országos méhészeti tanfolyam. Ebben az évben egy ilyen tanfolyamnak a föllállítása nincs terve vére.

Pancsova. Megkapják, ha négy héten felül ott szolgáltak.

G. Cs. Mindenesetre a járásörmesternél, már udvariasságból is.

101. Nem tudhatjuk.

00. Az utasítás határozottan rendszeresített létszámról beszél. Ezt tehát nem lehet másképen értelmezni.

S. J. Feketehegy. Személyesen kell jelentkezni.

Szabó I. Olvassa el az II. sz. 34. §. 2. pontjának utolsó bekezdését.

Kiváncsi. 1. Ha a kérvény elutasítása óta a viszonyok nem változtak, nem adhatja be. 2. Még nincs eldöntve.

128. Ingatlan.

G. S. csendőr. Katonai szolgálati ideje csak akkor számíthat a nyugdíjazásnál, ha a megszokítás 30 napnál nem lenne nagyobb.

G. őrmester. A kért adó nemek fizetése alól a csendőr mint katonai föl van mentve. 1875:XXIX. t.-cz. 5., illetve 27. §.

Árva. 1. Rohr Ferencz, lovassági tábornok. 2. taglianói és talgatoei gróf Maronzi Ferencz, val-oliodai örgróf, maronzföldi és schonecki báró, altábornagy. 3. Mintán az egyes kerületek viszonyai különböznek, az ilyen bajokon nem lehet segíteni.

Bányabükk. Postai szabályok gyűjteménye 3. rész, 502. oldal, 547. fejezet. d) pont, továbbá 6. pont 4b) alpont.

Tatárka. Tómpa őrmester, A. P. Sorsjegyei nem nyertek.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi július hó 2-án Bad-Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Oláh Ödönt, a III. számú csendőrkerületnél létszám felett vezetett ezredest, a belügyminisztérium V/b. (csendőrségi) alosztályának vezetőjét, létszám felett való vezetésének beszüntetése mellett, a VIII. számú csendőrkerület parancsnokává; továbbá

Lőrántházi és zágorhidai Lőránth Dénes alezredest, a VIII. számú csendőrkerület parancsnokát, kerületénél létszám felett való vezetés mellett, a belügyminisztérium V/b. (csendőrségi) alosztályának vezetőjévé legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Előléptettek

1913 június hó 1-ével:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

örmesterekké:

Holló Sándor és Rejkó József őrsvezető cz. őrmesterek;

őrsvezető cz. őrmesterré:

Varga János csendőr cz. őrmester.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

R. Nagy János II. csendőr cz. őrmester. 1913 június 11-én;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Lerch János őrsvezető cz. őrmester, 1913 június hó 24-én.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznevek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzre való eladása.

Elfogadjuk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetéteket után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyezni el intézetünknek, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly lek. rékbetét után, melynek a betető az 1. pontban jelzett, a nyitási időt ki nem kóli, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamattal fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidék. intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyószintű kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, ju. anyos kamattal, mellett. Utalványok, intézkedések és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Névváltoztatás.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Tanczig János csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1913. évi 76,590 VI—a. számú engedélye alapján vezetéknévét **Temesi**-re változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Bálint György őrsvezető cz. őrmester, Szórád Etellel. 1913 június 22-én, Csicsón.

Bellobrád István őrsvezető cz. őrmester, Ferenczy Irennel, 1913 június 1-én, Zsitvagyarmaton.

Komotinger Gyula őrsvezető cz. őrmester, Maduda Bertával. 1913 június 3-án, Liptóújváron.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában: Naisz Kálmán csendőr cz. őrmester, Diósi Gizella Annával, 1913 június 3-án, Zirczen.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában: Tatár Gergely őrsvezető cz. őrmester, Pálffy Irmával, 1913 május 24-én, Kobátfalván.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában: Kiss István csendőr cz. őrmester, R. Bujdosó Erzsébettel, 1913 június 4-én, Kőtegyánban.

Szabadszállási József őrmester, Schreiterer Katalinnal, 1913 május 29-én, Szemlakon.

Szabolesi Mihály őrsvezető cz. őrmester Miks Múriával, 1913 június 12-én, Nagykárolyban.

Fülöp Imre csendőr cz. őrmester, Rác Rózával, 1913 június 5-én, Sarkadon.

PÁLYÁZATOK.

Egy központi irtóki (irodaegédtszti) állás Jász-Nagykun-Szolnok vármegye törvényhatóságánál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 640 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispánjához címelve a vármegye alispánjához 1913. évi július hó 31-ig.

2 hivatalsszolgái állás a m. kir. szabadalmi hivatalnál Budapest. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 400 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a m. kir. szabadalmi hivatal elnöki osztályához Budapest VII., Erzsébet-körút 19. szám 1913. évi július hó 24-ig.

Egy hivatalsszolgái állás a kereskedelemügyi m. kir. minisztériumnál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 400 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez címelve a nevezett minisztérium elnöki iktató hivatalhoz 1913. évi augusztus hó 31-ig.

3 polgári biztos (detectiv) állás Pozsony szab. kir. város törvényhatóságánál. Alapfizetés 1642 korona 50 fillér. 4, egyenkint 200 korona négyévenként esedékes korpótlék. Lakpénz 720 korona. A magyar nyelv teljes ismerete és képesség írásbeli jelentések szerkesztésére. Kiváncos a német és tót nyelv ismerete is. A kinevezés egy évre ideiglenes minőségben történik, mely idő alatt a kinevezett felmondás nélkül elbocsátható, véglegesítés a polgári biztosító (detectivi) vizsga letétele után. Kérvények Pozsony szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalához 1913. évi augusztus hó 2-ig.

Egy irtóki állás a belényesi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a nagyvárad kir. törvényszék elnökéhez 1913. évi július hó 28-ig.

Egy irtóki állás a felsővízközi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, a tót és ruthén nyelvek ismerete. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az eperjesi kir. törvényszék elnökéhez 1913. évi július hó 28-ig.

Csendőrségi kalapborítók á 1 kor. 50 fill. Iróasztalra dobozok á 6 kor. Iróasztalra rekesz-fedőlapok 60 és 80 fillér.

Mindazokat előírásszerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kék préselt papírral bevonva — szolgálati könyvek, melyek hivatalból bérmentve küldhetők címzettre és ugyan-

csak bérmentve küldöm vissza is — legjobban és szépen bekötöttnek, továbbá mindenféle könyvkötő munkát és bármily alakú dobozokat is külön méretek szerint elismert jó és szép kivitelben, olcsó árakon ajánl

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, **Brassó.** 20 K. -án felüli megrendések portómentesek.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Az ujonnan rendszeresített emlékkereszt és hozzávaló szalag raktárunkon kapható. ■ ■

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

Cs. 12. jelz. szárnyutasítás 34. §. 5. pontja szerinti tiszti alosztályok által használandó ruggyantabélyegző, rőrös festékpárnával és festékekkel ellátva raktárunkon készen kapható